

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENCİLERİN DEPREM,
YANGIN VE TAHLİYE KONUSUNDA BİLGİ DURUM
TESPİTLERİNİN YAPILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Nevzat DEMİRÖZ

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı
İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Mayıs, 2019

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENCİLERİN DEPREM,
YANGIN VE TAHLİYE KONUSUNDA BİLGİ DURUM
TESPİTLERİNİN YAPILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Nevzat DEMİRÖZ
(171212019)

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı
İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Meliha KIRKINCIOĞLU

Mayıs, 2019

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı ,İş Sağlığı ve Güvenliği Tezli Yüksek Lisans Programı 171212019 numaralı öğrencisi **Nezhat DEMİRÖZ** 'ün "İlköğretim Kurumlarında Öğrencilerin Deprem, Yangın ve Tahliye Konusunda Bilgi Durum Tespitlerinin Yapılması" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 24.04.2019 tarih ve 2019/10 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **başarılı** ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak **kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 03/05/2019

1)Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Meliha KIRKINCIOĞLU

2) Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Mustafa MERAL

3) Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Gürcan ATAKÖK

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form imzalanacaktır. Aksi halde geçersizdir.

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Nevzat DEMİRÖZ

TEŞEKKÜR

Tez çalıŐmamın her aşamasında bilgi ve tecrübesiyle bana rehberlik eden, hiçbir desteğini esirgemeyen ve s¼rekli bilgi alışveriŐinde bulunduğum çok değerli danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Meliha KIRKINCIOğLU'na,

Tezimin her safhasında görsel ve dijital ortamda kaynak desteği sağlayan ve araştırma geliştirme konularında internet üzerinden araŐtırmalarımaya yardımcı olan sevgili eŐim Aynur DEMİRÖZE'e

Tez çalışmam başladığı andan itibaren beni motive eden, zaman ayıran ve hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan değerli kardeŐim ve aynı zamanda istatistik hocam Sayın Ahmet TEKE'ye teşekkür ederim.

Mayıs, 2019

Nevzat DEMİRÖZ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ÇİZELGE LİSTESİ	iv
ŞEKİL LİSTESİ	vi
GRAFİK LİSTESİ.....	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. EĞİTİM ALANINDA İLKÖĞRETİM	3
2.1. Eğitim ve Öğretim Kavramı	3
2.2. Eğitimde İlköğretimin Yeri.....	4
2.3. İlköğretimin Amacı.....	5
2.4. İlköğretimin Önemi.....	6
2.5. Türkiye’de Öğretim Kurumları.....	7
2.6. İlköğretim Kurumlarının Müfredat Programına Genel Bakış.....	8
3. AFET HAKKINDA GENEL BİLGİLER VE AFET TÜRLERİ.....	12
3.1. Genel Kavramlar	12
3.1.1. Afet.....	12
3.1.2. Tehlike.....	13
3.1.3. Risk	13
3.1.4. Zarar görülebilirlik	14
3.1.5. Tehlike-risk-zarar görülebilirlik-afet kavramları arasındaki ilişki.....	17
3.2. Afet Türleri	17
3.2.1. Deprem.....	18
3.2.2. Yangın	19
3.3. Afet Yönetimi	20
3.3.1. Afet yönetiminin aşamaları	20
3.3.2. Afet yönetimi sistemleri	22
3.4. Türkiye’de Afet Yönetimi	23
4. İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA DEPREM, YANGIN VE TAHLİYE KONUSUNDA EĞİTİM.....	27
4.1. İlköğretim Kurumlarında Olası Deprem ve Yangına Hazırlık	27
4.1.1. Deprem ve yangına hazırlık ile ilgili mevzuat	32
4.2. Deprem ve Yangına Hazırlık Eğitimleri	33
4.3. Okular için Afet ve Acil Durum Yönetimi Planı	35
4.4. Tahliye	37
4.4.1. Tahliye planının hazırlanması	37
4.4.2. Tahliye tatbikatı sırasında dikkat edilmesi gerekenler.....	39
4.4.3. Tahliye anında dikkat edilecek konular	40
4.5. Afet Yönetim Sürecinde Eğitimin Önemi	40
5. ARAŞTIRMA HAKKINDA BİLGİ	42
5.1. Araştırmanın Amaç ve Yöntemi	42

5.1.1. Veri toplama araçları.....	42
5.1.1.1. Kişisel bilgi formu	42
5.1.1.2. Yangın ve tahliye ölçeği	43
5.1.1.3. Deprem ve tahliye ölçeği	44
5.1.2. Verilerin çözümlenmesi ve analizi	44
5.2. Güvenilirlik Analizleri ile Normallik İstatistikleri	45
5.3. Araştırma Bulguları	48
5.3.1. Araştırmanın demografik özelliklerine ilişkin bulgular	48
5.3.2. Yangın ve tahliye ölçeğine ilişkin bulgular	51
5.3.3. Deprem ve tahliye ölçeğine ilişkin bulgular	52
5.3.4. Araştırma hipotezine ilişkin bulgular	52
5.3.4.1. Yangın ve tahliye ölçeğinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	52
5.3.4.1.1. Yangın ve tahliye ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	54
5.3.4.1.2. Yangın ve tahliye ölçeğinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	55
5.3.4.1.3. Yangın ve tahliye ölçeğinin okul tipi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	56
5.3.4.2. Deprem ve tahliye ölçeğinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	57
5.3.4.2.1. Deprem ve tahliye ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	59
5.3.4.2.2. Deprem ve tahliye ölçeğinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	60
5.3.4.2.3. Deprem ve tahliye ölçeğinin okul tipi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular	60
5.3.5. Okul ve öğrencilere ilişkin bulgular	61
5.3.5.1. İlköğretim okullarının tanımlayıcı özellikleri	61
5.3.5.2. Yangında tahliye kültürüne ilişkin bulgular	63
5.3.5.3. Depremde tahliye kültürüne ilişkin bulgular	71
6. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	79
KAYNAKÇA	82
EK 1: ANKET FORMU	86
ÖZGEÇMİŞ.....	88

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 3. 1: Tehlike ve Zarar Görebilirlik ve Riski Kavramsallaştıran Hiyerarşik Çerçeve.....	16
Çizelge 3. 2: Türkiye’de Afet Yönetimi Politika Süreci (1509’dan günümüze).....	24
Çizelge 4. 1: 2017 Yılı Türkiye ve Yakın Çevresi Deprem Etkinliği	28
Çizelge 4. 2: Okullarda Afete Hazırlık Planı.....	31
Çizelge 5. 1: Yangın ve Tahliye Ölçeği.....	43
Çizelge 5. 2: Deprem ve Tahliye Ölçeği	44
Çizelge 5. 3: Yangın ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Katsayıları	45
Çizelge 5. 4: Deprem ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Katsayıları	45
Çizelge 5. 5: Deprem ve Yangın Tahliye Ölçeğine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	46
Çizelge 5. 6: Cinsiyet Değişkenine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	48
Çizelge 5. 7: Yaş Değişkenine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	49
Çizelge 5. 8: Okul Tipi Değişkenine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular.....	50
Çizelge 5. 9: Yangın ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	51
Çizelge 5. 10: Deprem ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	52
Çizelge 5. 11: Dağılım İstatistikleri.....	53
Çizelge 5. 12: Yangın ve Tahliye Ölçeğinin Cinsiyet Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi	55
Çizelge 5. 13: Yangın ve Tahliye Ölçeğinin Yaş Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi.....	56
Çizelge 5. 14: Yangın ve Tahliye Ölçeğinin Okul Tipi Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi	57
Çizelge 5. 15: Dağılım İstatistikleri.....	58
Çizelge 5. 16: Deprem ve Tahliye Ölçeğinin Cinsiyet Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi	59
Çizelge 5. 17: Deprem ve Tahliye Ölçeğinin Yaş Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi.....	60
Çizelge 5. 18: Deprem ve Tahliye Ölçeğinin Okul Tipi Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi	61
Çizelge 5. 19: Araştırma Kapsamındaki İlkokulların Özellikleri ve Katılan Öğrenci Sayısı.....	62
Çizelge 5. 20: İlköğretim Okullarının Yangın Tüpü, Yangın Alarm Düğmesi Yangın Merdiveni Olma Durumlarına Göre Dağılımı.....	63
Çizelge 5. 21: Okul Çevresindeki Olası Yangın Durumlarında Davranış Şekillerine İlişkin Bulgular	64
Çizelge 5. 22: Okul Binasında Yangın Alarm Butonunu Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	64
Çizelge 5. 23: Yangın Alarm Butonunun Yerini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular 65	

Çizelge 5. 24: Yangın Olduğunda Yangın Alarm Butonuna Basılması Durumuna İlişkin Bulgular	65
Çizelge 5. 25: Yangın Anında Yangın Yerinden Nasıl Uzaklaşılması Gerektiği Durumuna İlişkin Bulgular	66
Çizelge 5. 26: Havada Kötü Bir Koku Algılanması Durumunda Öğretmenine Haber Verilmesi Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	66
Çizelge 5. 27: Okulda Yangın Merdiveninin Olduğunu Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	67
Çizelge 5. 28: Yangın Halinde Tüm Çocukların Ortak Bir Şekilde Yangın Merdivenlerinden Çıkılması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	68
Çizelge 5. 29: Yanan Bir Cisim Görüldüğünde Söndürmeye Çalışılması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	68
Çizelge 5. 30: Öğretmenin Yangın Çıkması Halinde Öğrencilere Nasıl Davranması Gerektiği Konusunda Bilgilendirme Yapıldığını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	69
Çizelge 5. 31: Yangın Olduğunda Hangi Telefon Numarasını Araması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	69
Çizelge 5. 32: Okulda Yangın Tatbikatı Yapıldığını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	70
Çizelge 5. 33: Yangın Anında Yanan Arkadaşlarının Üzerini Örtmesini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	70
Çizelge 5. 34: Yangın Anında Asansör Kullananlara İlişkin Bulgular	71
Çizelge 5. 35: Deprem Yaşama Durumuna İlişkin Bulgular	72
Çizelge 5. 36: Deprem Anında Sıranın Altına Girip Saklanması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	72
Çizelge 5. 37: Deprem Anında Çök Kapan Tutunun Ne Demek Olduğunu Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	73
Çizelge 5. 38: Deprem Olması Halinde Öğrencilerin Ne Yapması Gerektiği, Öğretmen Tarafından Anlatılma Durumuna İlişkin Bulgular.....	73
Çizelge 5. 39: Deprem Olduğunda Öğrencilerin Pencereden Atlama Durumuna İlişkin Bulgular	74
Çizelge 5. 40: Okulda Deprem Olduğunda Koşarak Dışarı Çıkılmasını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	74
Çizelge 5. 41: Okulda Deprem Tatbikatı Yapıldığını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	75
Çizelge 5. 42: Deprem Anında Kaçarken Çantanın Yanına Alınmasına İlişkin Bulgular.....	75
Çizelge 5. 43: Deprem veya Yangın Olduğunda Binayı Boşaltırken ve Bina Dışına Çıkıldığında Öğretmen ve Diğer Öğrencilerin Hep Birlikte Bir Arada Olup Olmamasına İlişkin Bulgular	76
Çizelge 5. 44: Yangın ve Deprem Yerinden Uzaklaşırken veya Uzaklaştıktan Sonra Eksik Arkadaşı Olan Kişilerin Öğretmenine Bildirmesi Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	76
Çizelge 5. 45: Yangın ya da Deprem Anında Yaralı Olduğunda Hangi Telefon Numarasını Aramaları Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular.....	77
Çizelge 5. 46: Deprem Anında Asansör Kullanılmaması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular	77

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2. 1: Türk Eğitim Sisteminin Kademelendirilmesi.....	8
Şekil 2. 2: İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Temel Beceriler	10
Şekil 2. 3: İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi.....	11
Şekil 3. 1: Risk Bileşenleri	14
Şekil 3. 2: Zarar Görebilirliğin Bileşenleri	15
Şekil 3. 3: Tehlike-Risk-Zarar Görebilirlik-Afet Kavramları Arasındaki İlişki.....	17
Şekil 3. 4: Afet Türleri.....	18
Şekil 3. 5: Yangın Üçgeni.....	19
Şekil 3. 6: Afet Yönetiminin Aşamaları	21
Şekil 3. 7: Kurullar Şeması.....	26
Şekil 4. 1: Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası.....	27
Şekil 4. 2: Yangın Kaynaklarının Tüm Yangınlara Oranı	34
Şekil 4. 3: Okullarda Temel Acil Durum Şeması	36
Şekil 4. 4: Örnek Tahliye Planı.....	38

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 5. 1: Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bar Grafiği	49
Grafik 5. 2: Yaş Değişkenine İlişkin Bar Grafiği	50
Grafik 5. 3: Okul Tipi Değişkenine İlişkin Bar Grafiği.....	51
Grafik 5. 4: Yangın ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Dağılım (Q-Q) Grafiği.....	54
Grafik 5. 5: Deprem ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Dağılım (Q-Q) Grafiği.....	58

ÖZET

İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENCİLERİN DEPREM, YANGIN VE TAHLİYE KONUSUNDA BİLGİ DURUM TESPİTLERİNİN YAPILMASI

Bu çalışmanın temel amacı, ilköğretim eğitimi veren Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı devlet okulları ile özel okullardaki 6-10 yaş aralığındaki öğrencilerin deprem, yangın ve tahliye konusunda bilgi durum tespitlerinin yapılmasını sağlamaktır.

Araştırma evreni, İstanbul ilinde bulunan ve rastgele seçilen Milli Eğitime Bağlı devlet ve özel okullardaki öğrencilerden oluşmaktadır. Anket tekniği kullanılarak elde edilen 100 adet veri, SPSS 21.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada sırasıyla, güvenilirlik analizleri, normallik testleri, tanımlayıcı istatistikler ve farklılık analizleri yapılmıştır. Sonuç olarak Milli Eğitime Bağlı devlet okulları ile özel okullarda eğitim gören öğrencilerin deprem ve tahliye ölçeğine ilişkin algılarının, cinsiyet ve okul tipi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre; cinsiyet ve okul tipi değişkenlerine ait tüm H_1 hipotezleri kabul edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *İlköğretim, Deprem, Yangın, Tahliye*

ABSTRACT

MAKING THE STATE DETERMINATION OF THE STUDENTS IN PRIMARY SCHOOLS ON EARTHQUAKE, FIRE AND EVACUATION

The main purpose of this study is to provide information about earthquake, fire and evacuation of between age ages of 6-10 students in the state schools and in the private schools affiliated to the Ministry of National Education.

The universe of research consists of students from state and private schools affiliated to the National Education, which are randomly selected in Istanbul. 100 data obtained by using survey technique were analyzed by using SPSS 21.0 statistical program. In the study, reliability analyzes, normality tests, descriptive statistics and difference analyzes were performed respectively. As a result, it was determined that the perceptions related to the earthquake and evacuation scale of students studying in state schools and private schools affiliated to the National Education showed statistically significant differences according to gender and school type variables. According to this; All H1 hypotheses for gender and school type were accepted.

Key Words: *Primary Education, Earthquake, Fire, Evacuation*

1. GİRİŞ

Eğitim, Őlkelerin dŐşŐnen, ũreten, nitelikli bireylere sahip olması ve ũlkenin gereksinimlerine cevap verecek nesillerin yetiŐmesi iÇin gereklidir. Eğitim bireylere davranış kazandırma sŐrecidir ve bireyin eğitimi ailede başlayarak okulda devam etmektedir. ũlkemizde zorunlu eğitim ilköğretim kademesinden başlayarak 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır. Bir ũlkenin gelişmiş toplum statŐsŐne ulaşmasında ve ekonomik kalkınmasının sağlanmasında eğitim faktŐrŐ kritik bir ũneme sahiptir.

İlköğretim devletin vatandaŐa sağlamak zorunda olduğu anayasal bir haktır. VatandaŐlar da çocukların bu haktan yararlanmasını sağlamakla yŐkŐmlŐdŐr. İlköğretim kademesi bireyleri yalnızca ortaöğretim kademesine hazırlamakla kalmaz aynı zamanda hayatını tek başına sŐrdŐrebilmesini sağlayacak bilgi ve becerileri de kazandırır. Bireylerin kendini tanınmasını ve geliŐtirmesini, ũlkesinin sorunlarına duyarlı olmasını ve bu sorunlara çŐzŐm ũretebilecek seviyeye ulaŐmasını da sağlamaktadır. Çocuk gelişiminde çevrenin, deneyimlerin ve toplumsal aktarımın ũnemli bir yeri vardır. Çocukluk ھاđında kazanılan bilgi ve beceriler bireyin ileri eğitimini ve hayatındaki başarısını da etkilemektedir.

TŐrkiye afet bakımından oldukھا riskli bir ũlkedir. YŐz ũlçŐmŐnŐn yaklaşık %93'ŐnŐn deprem kuşağı ũzerinde olması ve nŐfusun %95'inin deprem bölgesinde yaŐaması afet eğitimin ũnemini ve gerekliliğini göstermektedir. ũlkemizde afet eğitimi ilköğretim dŐzeyinden başlayarak halk eğitimine kadar uzanmaktadır. İlköğretimde verilen afet eğitimi kazanımları incelendiğinde en ھاok deprem bilgisine yer verildiği gŐrŐlmektedir. Ancak deprem bölgesinde olmayan, daha ھاok heyelan ve sel baskını tehlikesiyle karşı karŐıya olan bireylerin standart bir eğitime tabi olması bu alandaki eksikliği göstermektedir.

Depremlerin yanı sıra yangınlar da toplumlara ve çevreye oldukھا bŐyŐk ھاapta zarar vermektedir okullarda ھاıkan yangınlar değerlendirildiğinde ھاođunlukla elektrik

kontağı, laboratuvar ve kantinlerde kullanılan tp gazları ve ısıtma sistemleri nedeniyle yangın çıktığı görülmektedir. Yangın kısa ve yıkıcı özelliğe sahip olduğundan hızla müdahale edilmesi gerekmektedir. Küçük çaptaki yangınlar yanlış müdahale sonucu veya müdahaleye geç kalınması nedeniyle büyük çapta zararlar sonuçlanmaktadır.

İlköğretimde verilen afet eğitimleri tatbikatlarla desteklenmeli, öğrencilerin en kısa sürede tahliye edilmesi için acil durum afet planları hazırlanmalıdır. Hazırlanan afet planı sınıflara asılmalı öğrencilere acil durumda nasıl davranılacağı uygulamalı olarak gösterilmelidir. Afetle mücadele bir bütün olarak değerlendirilmeli, afet öncesi, afet sırasında ve afet sonrasında yapılacaklar hakkında doğru davranışlar kazandırılmalıdır.

2. EĞİTİM ALANINDA İLKÖĞRETİM

2.1. Eğitim ve Öğretim Kavramı

Eğitim ve öğretim kavramları birbirinin yerine kullanılmakta olsa da farklı anlamlar içermektedir. Öğretim; “bireylerin belirli kazanımları öğrenmeleri için planlanan, kasıtlı ve sistematik olarak uygulanan etkinliklerdir” (<https://yesilnazli.wordpress.com/teorik-calismalar/ogretim-teknolojisinde-temel-kavramlar/>, Erişim tarihi: 1 Şubat 2019). Öğretim başkalarının değişimi için planlanan etkinlikleri içerirken öğrenme kavramı bireysel kazanımları ifade eder.

Eğitim ise “bireylere istendik davranış kazandırma sürecidir” (<https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=846>, Erişim tarihi: 1 Şubat 2019).

Türk Dil Kurumu eğitim kavramını “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” şeklinde tanımlamıştır (<http://www.tdk.gov.tr>, Erişim tarihi: 1 Şubat 2019).

Eğitim formal eğitim ve informal eğitim olmak üzere iki sınıfta incelenmektedir (<https://www.dmy.info/egitim-nedir/>, Erişim tarihi: 1 Şubat 2019).

Formal eğitim; kurumsal biçimde, profesyoneller tarafından verilen, kuralları ve amaçları belli, plan ve program dahilinde yürütülen eğitim türüdür. Formal eğitim, örgün eğitim ve yaygın öğretim şeklinde iki gruba ayrılır.

Örgün eğitim; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, lise, yükseköğretim olmak üzere kademeli biçimde gerçekleştirilmektedir.

Yaygın öğretim; Kademe koşulu ve yaş sınırı olmaksızın bireylerin amaçları doğrultusunda özel kurslar, dershaneler, halk eğitimi ve hizmet içi eğitim kursları şeklinde gerçekleştirilmektedir.

İnformal Eğitim; Belli bir amaç, plan ve mekâna bağlı olmaksızın, insanların çevresindeki bireyler ve iletişim araçları aracılığıyla bilgi edinmesidir.

Eğitim kavramı öğretimi kapsayan daha genel bir kavramdır. Öğretimin planlanması ve uygulanması sonucunda eğitim gerçekleşmiş olur.

2.2. Eğitimde İlköğretimin Yeri

Çağımızda bireyler ve toplum için sahip olunan bilgi kapasitesi en önemli güçtür. Bilgi bir ülkenin ekonomik kalkınmasının sağlanması ve gelişmiş toplum statüsüne ulaşmasında önemli bir yere sahiptir. Düşünen ve üreten, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi devletlerin ihtiyaçlarına cevap verecek başarılı nesillerin yetişmesini sağlamaktadır. Ülkelerin gelişmiş uygarlıklar arasında yerini alabilmesi için eğitilmiş ve bilgili topluma ihtiyacı vardır. Bu da ülkedeki eğitim kalitesinin artırılması ile gerçekleşebilir (Alkan Dilbaz ve ark. 2013).

Çocuk gelişiminde çevrenin, tecrübelerin ve toplumsal aktarımların önemli bir etkisi vardır. İlköğretim, öğrencileri yalnızca ortaöğretime hazırlayan bir öğrenim basamağı değil bireyi yaşama hazırlayan bir süreçtir. İlköğretim bir bireyin tek başına hayatını devam ettirebilmesi ve toplumsal kalkınmaya katkı sağlayabilmesi için sahip olması gereken bilgilerin öğretildiği bir öğrenim basamağıdır (Tatlılıoğlu ve Avcı, 2012).

Eğitim ailede başlayıp okulda devam etmektedir. Türk Eğitim Sisteminde örgün eğitim ilköğretim ile başlamaktadır. İlköğretim basamağı 6-10 yaş çocuklarının devam ettiği zorunlu bir öğrenim kademesidir. İlköğretim basamağında birey planlı, programlı, destekli ve güdümlü bir öğretim sürecine girerek sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanmaya başlar. Bu nedenle ilköğretim basamağı bireyin gelişiminde önemli bir yere sahiptir. İlköğretim sürecinde kazanılan davranışlar bireyin yaşamında önemli bir etkiye sahip olduğundan ilköğretim, eğitim hayatında oldukça kritik bir önem taşımaktadır.

İlköğretim devletin vatandaşına sağlamak zorunda olduğu anayasal bir hak olup vatandaşın da çocukların yararlanmasını sağlamakla sorumlu olduğu bir eğitim basamağıdır. Bireylerin kendini tanıma ve geliştirme eylemlerini gerçekleştirmesi ve

ülkesinin sorunlarına duyarlı bir vatandaş olarak topluma katkıda bulunabilmesini sağlamakla birlikte bireyi ileri eğitime hazırlaması gereken bir eğitim kademesidir (Oktay, 2013).

2.3. İlköğretimin Amacı

Ülkemizde ilköğretim basamağı Milli Eğitimin temelini oluşturmaktadır. İlköğretim basamağı “bireylere demokrasinin ilke ve kurallarının gerektirdiğı davranışları kazandırmak, hızla gelişen bilim ve teknoloji doğrultusunda toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermek, toplum bilincini oluşturmak, Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemek gibi temel amaçları gerçekleştirmeye yönelik” eğitimin verildiğı bir kademedir (Gökçe, 2002).

İlköğretim kademesi bireylere çocuk yaşta problem çözme ve okuryazarlık becerisi gibi bilişsel becerileri kazandırarak hayatında başarılı olması için temel oluşturur. İlköğretim kademesinde kazanılan beceriler, bireyin çevresi ile ilişkisini önemli derece etkilemektedir.

İlköğretimin bireylere birtakım özellikleri kazandırmayı amaçlar. Bunlar (Aydın ve Çepni, 2012):

- Ekolojik kültür anlayışı,
- Çevre bilinci,
- Temizlik,
- Çevresel tutum ve davranışlar,
- Doğa sevgisi,
- Canlı ve cansız varlıklara değer verme,
- Çevre sorunlarına duyarlı olma,
- Topluma ve çevreye katkı sağlama,
- Tutumlu olma,
- Kültürel mirasa sahip çıkma.

İlköğretim, bu tutum ve davranışların kazandırılmasının yanında bireyleri ileri eğitim ve hayata hazırlama amaçlarını da taşımaktadır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa göre Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri;

1. Genellik ve Eşitlik
2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları
3. Yöneltilme
4. Eğitim Hakkı
5. Fırsat ve İmkân Eşitliği
6. Süreklilik
7. Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği
8. Demokrasi Eğitimi
9. Laiklik
10. Bilimsellik
11. Planlılık
12. Karma Eğitim
13. Eğitim Kampüsleri ve Okul İle Ailenin İşbirliği
14. Her Yerde Eğitim.

2.4. İlköğretimin Önemi

İlköğretim basamağında bireyin kazandığı bilgiler daha sonraki öğretim hayatında sahip olacağı başarıyı ve yetişkin hayatında alacağı görevleri etkilemektedir. Bir çocuğun hayatındaki önemli döndüm noktalarından birisi ilköğretime başlamaktır. Çünkü çocuk ilk defa evinden ayrılmakta ve zamanın büyük bölümünü arkadaşları ve farklı yetişkinlerle geçirmektedir. Çocuklar ilk kez programlı etkinliklere katılmak, belirli bir disipline uymak, öğretmenlerin talimatlarına göre hareket etmek ve okuma□ yazmayı öğrenmek gibi konularla ilköğretim kademesinde karşılaşmaktadır. Bu nedenle ilköğretim bireyin hayatı boyunca kullanacağı becerileri kazandırması bakımından oldukça önemli bir yere sahiptir (Oktay, 2013).

Eğitim bireyin hayatını verimli ve dengeli biçimde devam ettirebilmesini ve içinde yaşadığı çevreye ve topluma yaratıcı ve yapıcı biçimde katkıda bulunmasını sağlamaktadır. Birçok olumlu davranış kazandıran eğitim aynı zamanda bireyin ilerleyen dönemdeki başarısını ve çevresiyle olan iletişimini de desteklemektedir.

2.5. Türkiye’de Öğretim Kurumları

Günümüzdeki Türk eğitim sistemi 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa göre şekillenmiştir (Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim, 2015).

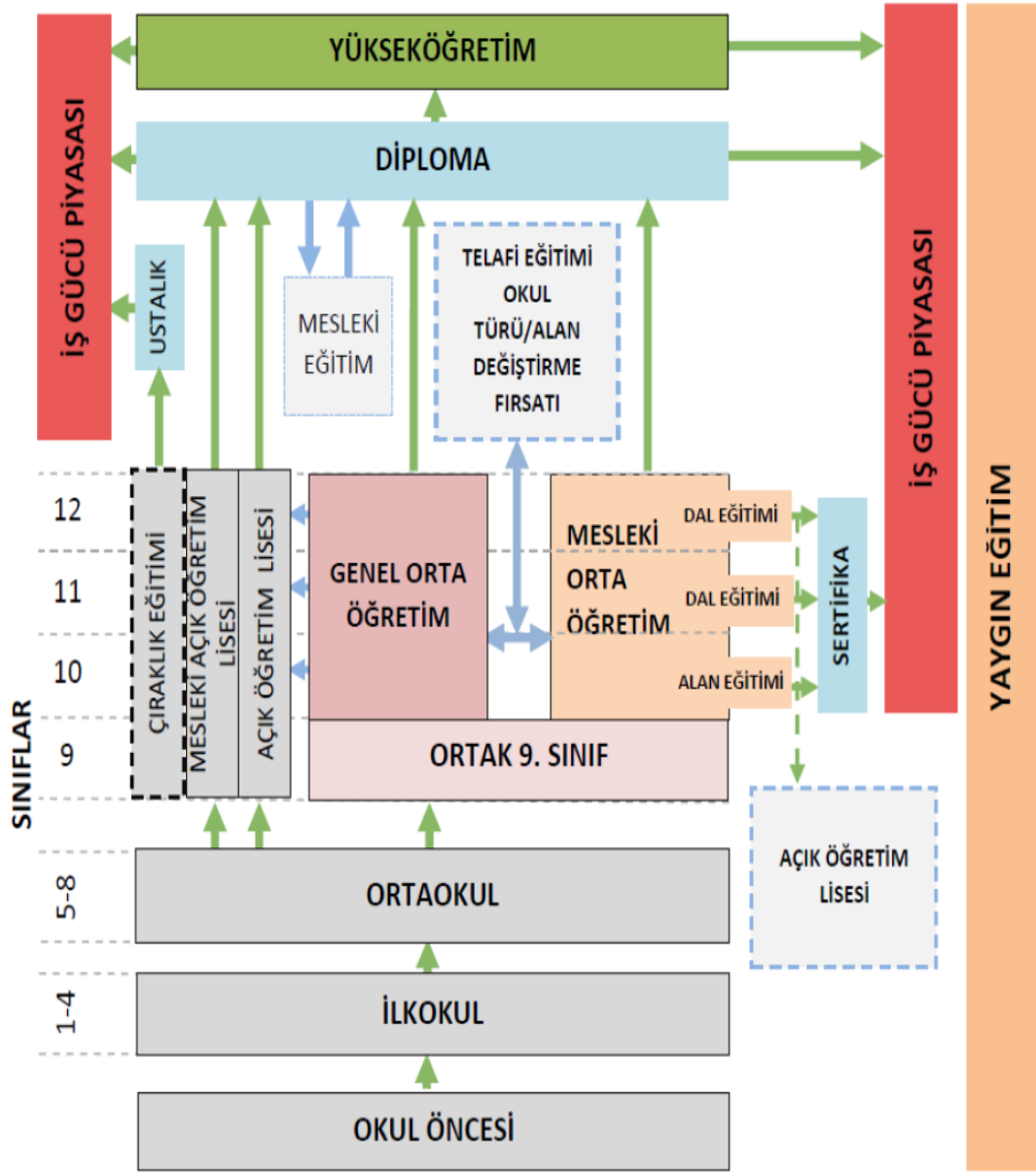
Okulöncesi Eğitim: Zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş, 3-5 yaş grubunda yer alan çocukların isteğe bağlı olarak eğitim almasını kapsar. Okul öncesi eğitim amacı çocukların ilköğretime hazırlanması, bedensel zihinsel duygusal gelişimini ve çocuğun iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamaktır.

İlköğretim: Zorunlu eğitim çağına gelmiş 6-13 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar. İlköğretimin temel amacı; her Türk çocuğunun temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazanması ve çocukların milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirilmesini sağlamak ve ortaöğretime hazırlamaktır.

Ortaöğretim: Zorunlu eğitim kapsamında yer alan ortaöğretim, en az dört yıllık örgün ve yaygın öğrenim veren genel ortaöğretim kurumları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından oluşur. Ortaöğretimin amacı ortaöğretim seviyesindeki öğrencileri yetenekleri doğrultusunda yüksek öğrenime hazırlamak, toplumun sorunlarına yönelik çözüm yolları üretmek ve ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini kazandırmaktır.

Yükseköğretim: En az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim ve öğretim kurumlarının tamamını içermektedir. Yükseköğretimin amacı,

- Bilimsel öğretim yapmak,
- Bireyleri toplumun yüksek düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimine göre yetiştirmek,
- Bireylerin bilimsel teknik ve kültürel sorunlara yönelik inceleme ve araştırmalarda bulunmasını sağlamak,
- Bilim ve tekniğin gelişmesine yönelik bilimsel yayınlar yapmak,
- Toplumun seviyesini arttırmaya yönelik bilimsel verileri halka sunmak ve yaygın eğitim hizmetlerinde görev almasını sağlamaktır.

Şekil 2. 1: Türk Eğitim Sisteminin Kademelendirilmesi

Kaynak: Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim, 2015.

2.6. İlköğretim Kurumlarının Müfredat Programına Genel Bakış

İlköğretim kurumlarında dersler zorunlu dersler ve seçmeli dersler olarak iki gruptan oluşmaktadır. Zorunlu dersler; Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun Ve Fiziki Etkinlikler, Beden Eğitimi Ve Spor, Teknoloji Ve Tasarım, Trafik Güvenliği, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Rehberlik ve Kariyer Planlama, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi.

Türkçe Dersi Öğretim Programı: Öğrencilerin yaşamı süresince kullanacağı izleme, dinleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili zihinsel beceriler ve dil becerilerini kazanmalarını ve bu beceriler ile kendilerini geliştirerek etkili iletişim kurmalarını ve kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini sağlayacak bilgi beceri ve değerleri içeren ilköğretim düzeyi ders programdır (Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2018).

Matematik Dersi Öğretim Programı: Matematiksel okur-yazarlık becerisi kazandırmak, problem çözme becerisini kazandırmak ve geliştirmek, üstbilişsel bilgi ve becerileri geliştirmek, dikkatli, sistemli ve sorumlu olmak özelliklerini geliştirmek, araştırma yapma, bilgi üretme ve kullanma becerisi kazandırmak, kavramları farklı temsil şekliyle ifade edebilme yeteneği ve tahmin etme ve zihinden işlem yapma becerisi kazandırmak amacı güden ilköğretim ders programıdır (Matematik Dersi Öğretim Programı, 2018).

Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı: Bu ders programı; bireyin kendini ve yaşadığı çevreyi tanımasını sağlamak, milli, manevi, insani değerler ile toplum değerlerini öğretmek, kişisel bakım becerisi kazandırmak, öğrenme becerisi, zamanı algılama ve sosyal katılım becerisi kazandırmak, temel düzeyde bilimsel süreç becerilerini kazandırmak gibi amaçlar doğrultusunda hazırlanmıştır (Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, 2018).

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı: Öğrencilere fizik, kimya, biyoloji, astronomi, yer ve çevre bilimleri ile fen ve mühendislik uygulamaları konusunda temel bilgileri kazandırmak, sosyobilimsel konuları kullanarak bilimsel düşünme ve karar verme becerileri geliştirmek, bilimsel çalışmalarda güvenli çalışma bilincini geliştirmek, ekonomi, doğal kaynaklar ve topluma dair sürdürülebilir kalkınma bilincini geliştirmek gibi amaçlar taşımaktadır (Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı, 2018).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı: Bu programda kazandırılacak beceriler aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

1. Araştırma	15. Kanıt kullanma
2. Çevre okuryazarlığı	16. Karar verme
3. Değişim ve sürekliliği algılama	17. Konum analizi
4. Dijital okuryazarlık	18. Medya okuryazarlığı
5. Eleştirel düşünme	19. Mekânı algılama
6. Empati	20. Öz denetim
7. Finansal okuryazarlık	21. Politik okuryazarlık
8. Girişimcilik	22. Problem çözme
9. Gözlem	23. Sosyal katılım
10. Harita okuryazarlığı	24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama
11. Hukuk okuryazarlığı	25. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
12. İletişim	26. Yenilikçi düşünme
13. İş birliği	27. Zaman ve kronolojiyi algılama
14. Kalıp yargı ve önyargıyı fark etme	

Şekil 2. 2: İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Temel Beceriler

Kaynak: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2018.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı: Bu ders ilköğretimin son basamağı olan ortaokul 8. Sınıf öğrencilerine verilmektedir. Bu ders programının amacı; Atatürk'ün askerlik ve devlet adamlığı kabiliyeti ile yenilikçi niteliklerini öğretmek, Türk Millî Mücadelesi ve inkılabının milli ve evrensel özelliklerini, insan hakları, ulusal egemenlik, tam bağımsızlık, demokrasi, laiklik, çağdaşlık ve cumhuriyet kavramlarının anlamını ve önemini öğretmektir. Bunların yanı sıra vatanını ve milletini seven, yükümlülüklerini yerine getiren, milli bilince sahip, milli, manevi ve evrensel değerleri özümseyen, haklarını bilen kullanan bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı, 2018).

DERSLER		SINIFLAR								
		İLKOKUL				ORTAOKUL				
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5	
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Hayat Bilgisi	4	4	3						
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4	
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3		
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2	
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2	
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Oyun ve Fizikî Etkinlikler	5	5	5	2					
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2	
	Teknoloji ve Tasarım							2	2	
	Trafik Güvenliği				1					
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2			
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1	
	İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
ZORUNLU DERS TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29	
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)				2	2	2	2	
		Peygamberimizin Hayatı (4)				2	2	2	2	
		Temel Dini Bilgiler (2)				2	2	2	2	
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)				2	2			
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)				2	2	2	2	
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)				2	2	2	2	
		İletişim ve Sunum Becerileri (1)						2	2	
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4)				2	2	2	2	
		Bilim Uygulamaları (4)				2	2	2	2	
	Fen Bilimleri ve Matematik	Matematik Uygulamaları (4)				2	2	2	2	
		Çevre Eğitimi (1)						2	2	
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (2)						2	2	
		Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
	Sanat ve Spor	Müzik (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fizikî Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)					2	2		
		Zekâ Oyunları (4)					2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (4)					2	2	2	2
		"Şehrimiz ..." (1)					2	2	2	2
		Ortak Türk Tarihi (1)								2
Medya Okuryazarlığı (1)								2	2	
Hukuk ve Adalet (1)							2	2	2	
Düşünme Eğitimi (2)							2	2		
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						6	6	6	6	
SERBEST ETKİNLİKLER		4	2	2						
TOPLAM DERS		30	30	30	30	35	35	35	35	

Şekil 2. 3: İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi

Kaynak: <https://ttkb.meb.gov.tr/www/Duyurular/kategori/2>, Erişim tarihi: 28 Ocak 2019.

3. AFET HAKKINDA GENEL BİLGİLER VE AFET TÜRLERİ

3.1. Genel Kavramlar

3.1.1. Afet

İnsanlığın var olduğu günden buyana afetler bireylerin ve toplumların yaşamını etkilemektedir. Afetler aniden ortaya çıkan ve çoğunlukla negatif unsurlar içeren, sosyal, ekonomik, siyasal ve doğal yaşamda uzun süreli etkilere sebep olan, önlenmesi zor veya imkânsız olan, belli bir bölgeyi etkileyen, doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylardır (Atalay, 2010).

Afetler birçok kurum ve kuruluşun eşgüdümlü bir şekilde görev almasını gerektiren insanların hayatında ciddi kayıplara neden olan bireylerin aktivitelerini kesintiye uğratan ya da durduran olaylardır (Duygun, 2014).

Afet bir başka tanımda “Silahlı çatışma dışında ister birdenbire ister uzun süreli süreçlerin bir sonucu olarak gelişsin ister bir kazadan ister doğa veya insan kaynaklı olaylardan kaynaklansın insan yaşamına, sağlığına, mülkiyetine veya çevreye önemli ve büyük çapta bir tehdit oluşturması ve toplumun işleyişinin ciddi anlamda bozulması durumudur” şeklinde ifade edilmiştir (Taşkiran ve Baykal, 2017).

Afetler meydana geldikleri bölgeleri farklı şekilde etkileyebilirler. Örneğin 5.5 büyüklüğündeki bir deprem Japonya’da hayatı durdurmazken aynı çaptaki bir deprem farklı bölgelerde ciddi kayıplara neden olabilir. Bu nedenle yaşanan olaylar bir bölgede afet kabul edilirken farklı bir bölgede afet olarak algılanmayabilir. Afetin büyüklüğü meydana gelen olayın değil verdiği zararın boyutu ile nitelendirilmektedir. Afetin büyüklüğü can ve mal kayıpları, yaralanmalar, ekonomik ve sosyal kayıplar değerlendirilerek tespit edilmektedir.

Afetin büyüklüğünü etkileyen faktörler aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Olayın fiziksel büyüklüğü,
- Hızlı nüfus artışı,
- Bölgenin gelişmişlik düzeyi,
- Eğitim eksikliği,
- Denetimsiz şehirleşme,

- Olayın yerleşim alanına uzaklığı,
- Çevrenin tahribi
- Koruyucu ve önleyici önlemlerin uygulama düzeyi (Atalay,2010).

3.1.2. Tehlike

Hayatı tehdit eden, çevreye ve sahip olunan varlıklara zarar verebilme potansiyeli olan fiziki olgu ve olaylara tehlike denir. Tehlike; insan kaynaklı, doğal veya teknolojik kökenli olabilir. Sosyal, ekonomik ve fiziksel kayıplara yol açabilir. Tehlike afet ile eş anlamlı gibi görünse de aslında afetin sonucudur (<http://www.cografyabilgisi.com/FileUpload/op382895/File/afet%20risk%20yonetimi.pdf>, Erişim tarihi: 25 Ocak 2019).

Tehlikeler çok hızlı biçimde veya yavaş yavaş ortaya çıkabilir. Deprem, sel kasırga gibi afetler birden ortaya çıkarken, küresel ısınma, erozyon ve kuraklık yavaş gelişen afet tehlikelerine örnek olarak verilebilir. Bir tehlike insanların canına veya malına zarar verdiğinde afet olarak tanımlanmaktadır.

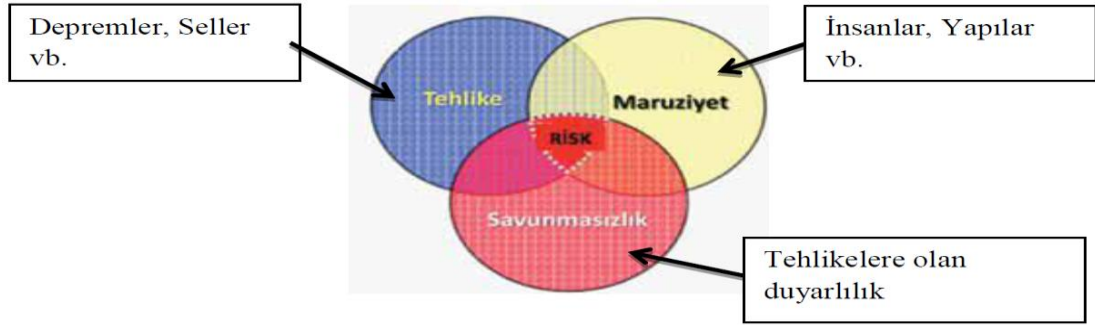
3.1.3. Risk

Risk; afet tehlikesinin gerçekleşmesi yani afetin meydana gelmesi durumunda insanlara ve çevreye zarar verme durumuna göre meydana gelebilecek kayıp olasılığıdır (Taştan ve Aydınöglu, 2015). Başka bir ifadeyle, risk “bir olayın doğurabileceği olumsuz sonuçların toplamıdır” (Değerliyurt, 2013).

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu afet riskini; “belirli bir süre içinde, belirli bir alanda, bir tehlikenin risk altında olan belirli bir unsur üzerine etkisi sonucunda ortaya çıkması beklenen ya da tahmin edilen olumsuz sonuçların toplamı” şeklinde tanımlamıştır (Doğan, 2016).

Afet riski tehlike, savunmasızlık ve maruziyetin kesişim kümesi olmakla beraber, tehlikelerin ortadan kaldırılmasının mümkün olmadığı durumlarda savunmasızlık ve maruz kalmayı azaltmaya yönelik eylemlerde bulunmak gereklidir (Deniz, 2012). Deprem tehlikesinin ortadan kaldırılması mümkün olmamakta ancak yapıların

depreme dayanıklı inşa edilmesi ve toplumun depremden korunma hakkında bilgilendirilmesi afetin sebep olacağı kayıpları azaltacaktır.

Şekil 3. 1: Risk Bileşenleri
Kaynak: Deniz, 2012.

3.1.4. Zarar görebilirlik

Bir tehlikenin gerçekleşmesi durumunda insanların ve çevrenin uğrayabileceği zarar ve kayıplar karşısındaki savunmasızlığı ve hassasiyeti zarar görebilirlik kavramını ifade eder. Başka bir tanımda ise zarar görebilirlik; “bir toplumun, bir sistemin veya bir yapının var olan bir tehlikeden etkilenebilme oranı veya görebileceği hasar, zarar veya kaybın bir ölçüsü” şeklinde ifade edilmektedir (Taşkesen, 2011).

Zarar görebilirlik aynı zamanda belli bir tehlikenin sonuçlarını tahmin etme, meydana gelecek zararları azaltma, tehlikenin etkilerine direnç gösterme ve bu sonuçlarla başa çıkma, tehlikenin gerçekleşmesi sonucunda normal hayata geri dönebilme konularında bireyin veya toplumun sahip olduğu kapasite düzeyini ifade etmektedir (Sürmeli, 2011).

Zarar görebilirlik afetin etkisini doğrudan etkilemektedir. Tehlike ne kadar büyük olursa olsun, toplum bu tehlikeye karşı önlem alma, zararı azaltma, tehlikenin sonuçları ile başa çıkma ve yüksek hızla normal hayata dönme kapasitesine sahipse afetin boyutu o derece küçük olacaktır. Aksi halde tehlike küçük olsa dahi toplumun önleme, başa çıkma ve direnç gösterme kapasitesi düşükse afetin sonuçları çok daha büyük olacaktır (Serencam, 2013).

Şekil 3. 2: Zarar Görebilirliğin Bileşenleri
Kaynak: Taşkın, 2012.

Zarar görebilirlik genellikle üç boyutta ele alınmaktadır. Bunlar (Taşkın, 2012);

Fiziksel Zarar Görebilirlik: Afetin sonuçlarının fiziksel nedenlerden ötürü birey ve toplum üzerinde meydana getirdiği hassasiyet şeklinde ifade edilir. Ölçülebilir ve sayısal hale getirilebilir kayıp ve sonuçlar için kullanılmaktadır.

Sosyal Zarar Görebilirlik: Afet ile karşılaşan birey ya da toplumun afetin doğurduğu sosyal etkilerle başa çıkabilme ve mücadele edebilme kapasitesi olarak tanımlanabilir. Afet sebebiyle birey ya da toplumun sıkıntı ve zorluklara maruz kalması şeklinde de ifade edilebilir.

Ekonomik Zarar Görebilirlik: Afetler sonucunda ekonomik faktörler işlevlerini yitirebilir veya aksaklıklar meydana gelebilir. Bunun sonucunda da afet zedeler ekonomik kayıplarla karşılaşır. Afet sonucunda meydana gelen hasarların maddi boyutu ve enflasyonun yükselmesi ekonomik zarar görebilirlik düzeyini etkiler.

Çizelge 3. 1: Tehlike ve Zarar Görebilirlik ve Riski Kavramsallaştıran Hiyerarşik Çerçeve

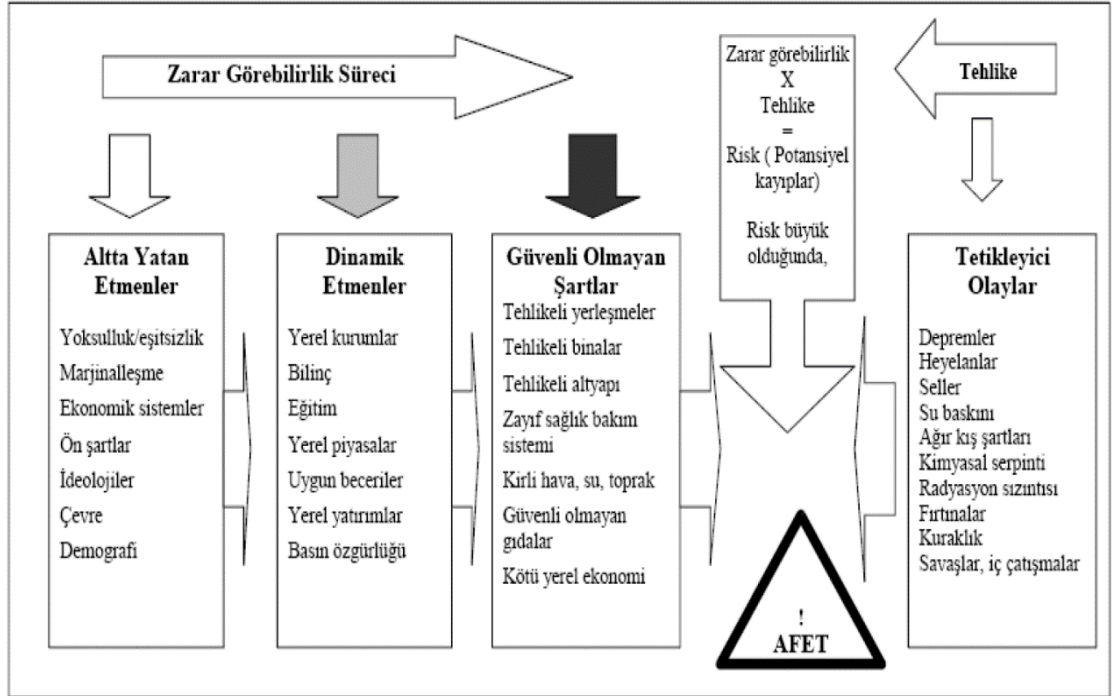
Genel Çerçeve		Kabul edilen tehlike, sistem, zaman ve ölçek temelinde ifadelerin başlıklandırılması		
Kavramsal Çerçeve	Bileşenler	Sebepler	Göstergeler / Değişkenler	
R İ S K	Tehlike	Doğal Afetler, İnsan tehdidi. Olağan üstü olay	Büyüklik, şiddet, mekansal maruz kalma olasılığı, süre, zaman	
				İkincil tehditler, yan etkiler
	ZARAR GÖREBİLİRLİK	Fiziksel Zarar Görebilirlik	Bölge	Erişilebilirlik, mesafeler, vb
			Yapısal Risk	Yapıların sayısı, meskûn yoğunluğu, yapı yüksekliği, malzeme ve yapı tipi, çatı, bina tipi, yaş, yapı kentselme oranı, kapalı alan, açık alan vb
		Demografik Zarar Görebilirlik	Kritik altyapı eksiklikleri	Sokak ve altyapı ağı, toplu ulaşım, haberleşme hatları, boru hatları, tedarik, kaderinde, vb
		Sosyal Zarar Görebilirlik	Nüfus yapısı	Toplam nüfus, nüfus yoğunluğu dağılımı, gündüz ve gece dağılımı, yaş desen, vs
			Ekonomik Zarar Görebilirlik	Nüfus gelişimi
		Politik Zarar Görebilirlik		Sosyal Statü
			Ekolojik Zarar Görebilirlik	Erişilebilirlik ve yerel tesislerin temini
		Ekolojik Zarar Görebilirlik		Bireysel finansal potansiyel
Ekolojik Zarar Görebilirlik	Devlet potansiyeli		Yerel bütçe, gayri safi milli hasıla, yardım programları ve kuruluşlar, enflasyon, İnsani Yoksulluk Endeksi (HPI), vb	
	Ekolojik Zarar Görebilirlik	Karar Yapısı	Siyasal sistem, istekli, erken uyarı sistemleri, kriz ve bilgi yönetimi, vb	
Ekolojik Zarar Görebilirlik		Doğal Kaynaklar	Su kaynakları ve dağılımı, tarım, ormanlar, vb.	

Kaynak: Taşkın, 2012.

3.1.5. Tehlike-risk- zarar görebilirlik-afet kavramları arasındaki ilişki

Bir afetin meydana gelmesi için öncelikle bir tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin sonuçlarından etkilenecek bir canlı topluluğunun olması gerekmektedir. Tehlikenin gerçekleşmesi sonucunda insanların canına ve malına zarar gelmesi afeti meydana getirmektedir. Dolayısıyla afet tehlike ve zarar görebilirliğin çarpımı şeklinde formüle edilebilir. Afetin sonuçlarını belirleyen etmen ise tehlikenin boyutu değil zarar görebilirlik durumudur. Tehlikenin boyutu ne kadar büyük olursa olsun birey ve toplum buna hazırlıklı ise afetin boyutu küçük olacaktır (Aşıkoğlu Şahin, 2009).

Tehlike ve risk kavramları çoğunlukla eş anlamlı olarak kullanılsa da farklı kavramlardır. Tehlike insan veya doğa kaynaklı herhangi bir olayın meydana gelmesi iken risk tehlikenin gerçekleşmesi durumunda oluşacak can ve mal kayıpları gibi zararların olasılığıdır. Aşağıdaki şekilde risk, tehlike, zarar görebilirlik ve afet arasındaki ilişki gösterilmektedir.

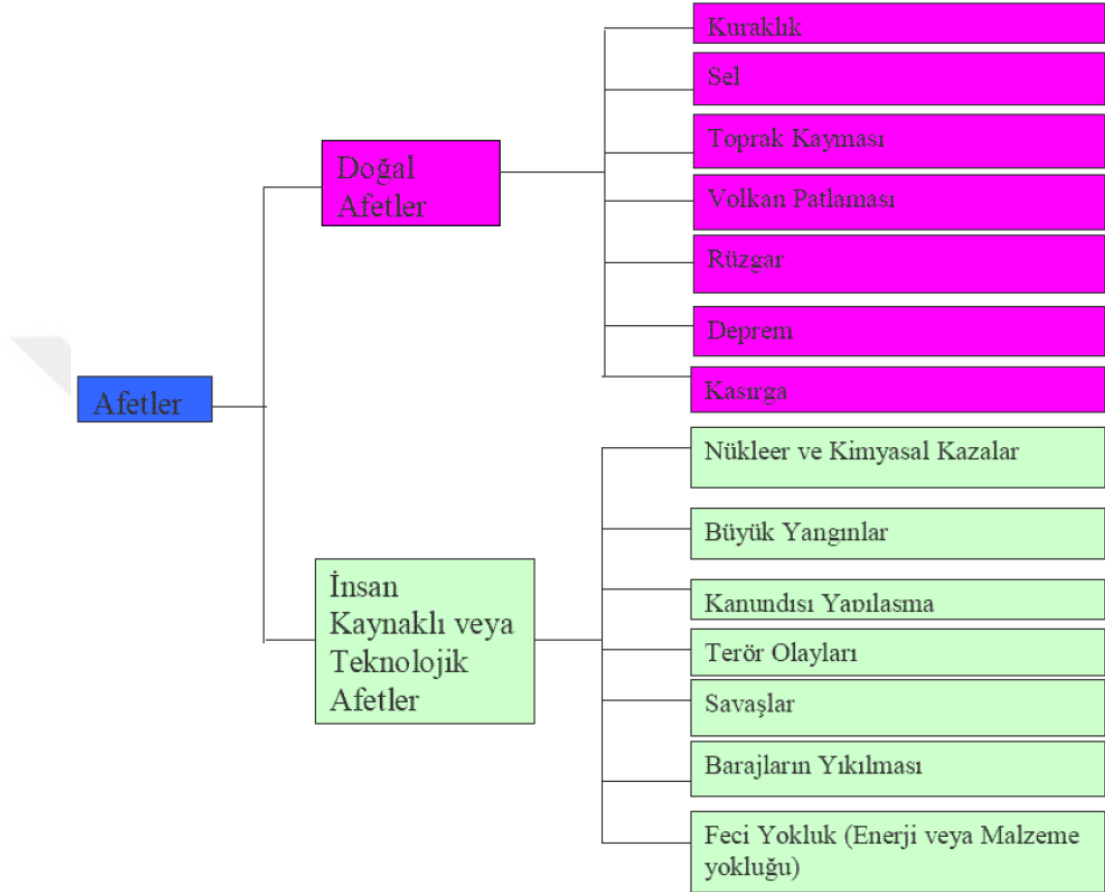
Şekil 3. 3: Tehlike-Risk-Zarar Görebilirlik-Afet Kavramları Arasındaki İlişki

Kaynak: Aşıkoğlu Şahin, 2009.

3.2. Afet Türleri

Afetler doğal afet ve insan kaynaklı ya da teknolojik kökenli afetler olarak iki sınıfta ele alınmaktadır.

Doğal afetler beklenmeyen, aniden gelişen, meydana geldiği çevreye yoğun zarar veren ve oluşumu engellenemeyen afetlerdir. İnsan kaynaklı veya teknolojik kökenli afetler ise insanların ihmali ve doğaya verdikleri zarar sebebiyle meydana gelmektedir.

Şekil 3. 4: Afet Türleri
Kaynak: Atalay, 2010.

3.2.1. Deprem

Deprem yerkabuğunun katmanlarının yer değiştirmesi ve yerkabuğu sarsıntısıdır. Afetler arasında en çok zararlı sonuçlanan afet türü depremdir. Birkaç saniye içinde çok geniş bir alana yoğun zarar veren olaylardır.

Önceden tahmin edilemez ve önlenemez bir afet türü olan depremler büyük ölçekli can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Depremler yalnızca gerçekleştiği anda verdiği zararın da ötesinde olarak toplumu sosyal, fizyolojik ve ekonomik olarak ciddi düzeyde etkilemektedir (Emanet, 2018).

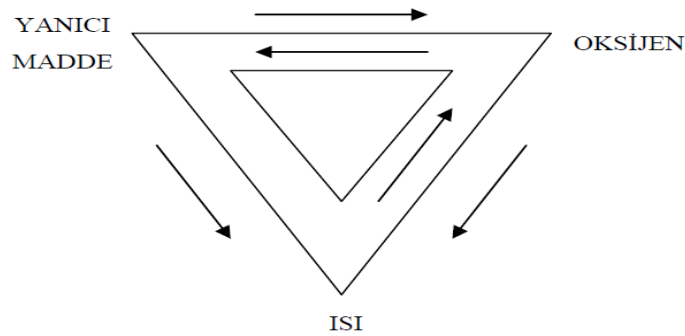
Nüfus artışı ve artan yapılaşma bağlı olarak depremlerin bireyler ve toplum üzerindeki etkisi de hızla artmıştır (Özgülven, 2006). Ancak afetin boyutunu depremin şiddeti değil insanların aldığı önlemler belirlemektedir. Yüksek şiddete bir deprem Japonya’da normal hayatı etkilemezken daha küçük çaptaki depremler ülkemizde ve az gelişmiş ülkelerde ciddi sonuçlar doğurmaktadır.

Zemine uygun olarak yapılaşmanın gerçekleştirilmesi, izinsiz kat çıkılmasının önüne geçilmesi, inşa sırasında uygun malzemelerin kullanılması, denetimlerin yapılması, binaların mimar ve mühendis gibi profesyoneller tarafından tasarlanması ve toplumun deprem öncesinde, deprem anında ve deprem sonrasında yapılması gerekenler konusunda bilgilendirilmesi afetin vereceği hasarı en alt düzeye indirmektedir. Zarar görebilirlik düzeyi tehlikenin boyutundan daha önemli olmakla beraber bilinçli toplumlar ve gelişmiş ülkeler afetlerden çok daha az etkilenmektedir.

3.2.2. Yangın

Yanma; yanıcı madde, oksijen ve ısının bir araya gelerek kimyasal ve tepkime sonucu oluşturduğu fiziksel değişimlerdir. Yangın ise yanmanın kontrol edilememiş şeklidir (Turhan, 2018).

Yangınlar bir afet türü olarak bireylere ve topluma büyük zarar verirler. Büyük çaptaki orman yangınları hem canlıların hayatını kaybetmesine neden olurken hem de oksijen kaynağının kaybedilmesi ile sonuçlanır. Artan küresel ısınma ve insanların ihmalleri sonucu ortaya çıkan yangınlar canlılar için ciddi çapta olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Şekil 3. 5: Yangın Üçgeni
Kaynak: Arpacioğlu, 2004.

Yangınlar hem doğal sebeplerle hem de insan kaynaklı olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle insanların ormanları tahrip etmesi, imara açılması için kundaklaması, izmarit ve cam parçalarının ormana atılması gibi ihmaller büyük orman yangınlarına neden olmakta doğayı tehdit etmektedir.

3.3. Afet Yönetimi

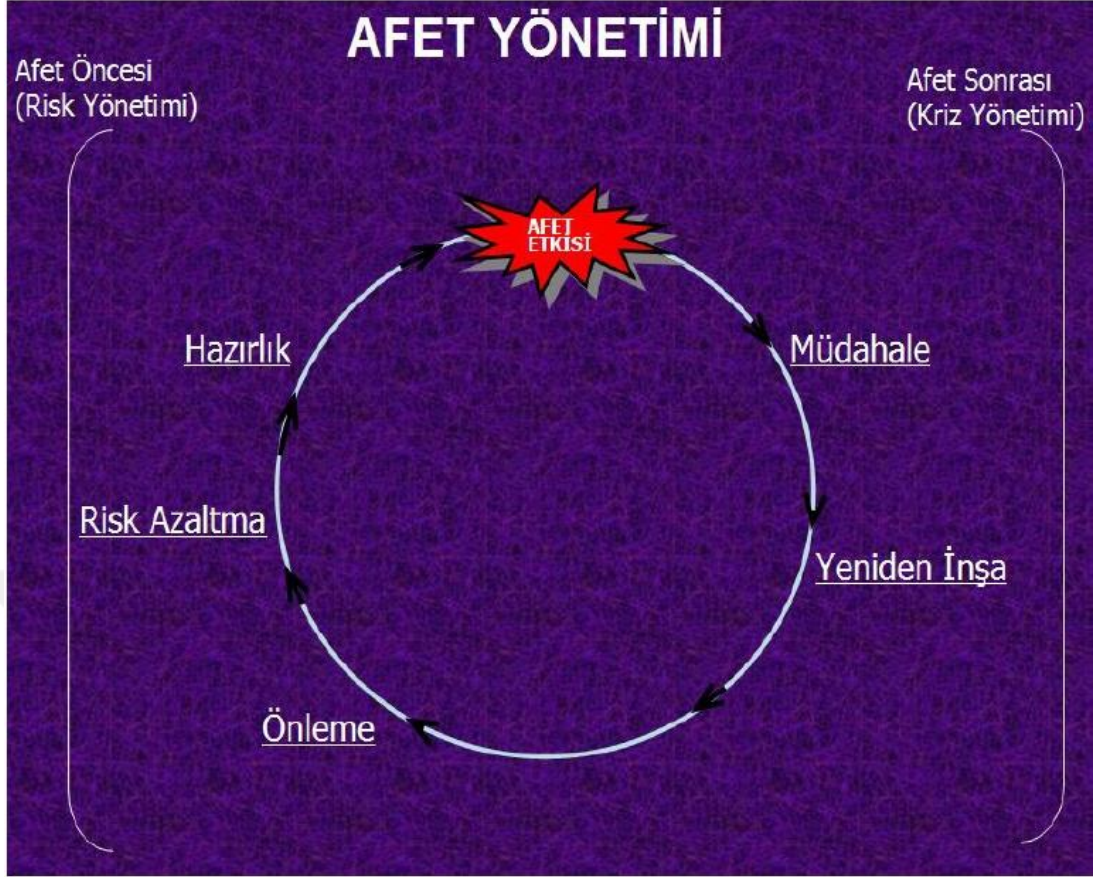
Afetler birey ve toplumlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal birçok kayıp yaşanmasına neden olur. Normal yaşamı olumsuz etkileyerek insan faaliyetlerini durdurur veya aksamalara sebep olur. Can ve mal kayıpları ve psikolojik etkiler dolayısıyla toplumlar normal hayata dönmekte zorlanmaktadırlar. Afetlerin etkisini en aza indirebilmek için afet yönetimine ihtiyaç duyulur. Afet öncesinde yapılacak hazırlıklar, alınabilecek önlemler, afet sırasında kaybı en aza indirecek uygulamalar ve afet sonrası normal hayata dönüş için yapılacaklar afet yönetimi sürecini oluşturur.

Afet yönetimi süreklilik içeren dinamik bir yönetim şeklidir. Afet yönetimi “teknik, yönetsel ve yasal çalışmaları belirleyen ve uygulamaya aktaran, bir olayla karşılaşıldığında etkili bir uygulama yapabilmeyi sağlayan ve her olaydan elde edilen deneyimlerin ışığında mevcut sistemi geliştiren bir yönetim yaklaşımı ve uzmanlık alanıdır” (Akyel, 2007).

3.3.1. Afet yönetiminin aşamaları

Afet yönetiminin aşamaları risk yönetimi ve kriz yönetimi olmak üzere iki grupta ele alınmıştır. Afet yönetiminde afet öncesi yapılacak hazırlık, erken uyarı, tahmin ve zarar azaltmaya yönelik çalışmalar risk yönetimini oluştururken, afet sonrası müdahale, iyileştirme, yeniden inşa etme gibi çalışmalar kriz yönetiminin alanına girer (Erkal ve Değerliyurt, 2009).

Aşağıdaki şekilde afet yönetiminin aşamaları gösterilmektedir;

Şekil 3. 6: Afet Yönetiminin Aşamaları
Kaynak: Tercan, 2018.

Önleme ve Risk Azaltma: Afet tehlikelerinin araştırılması, tehlike değerlendirmelerinin yapılması ve zarar azaltıcı mühendislik önlemlerinin geliştirilmesi, arazi kullanım ve imar planlarında afet tehlikesinin göz önüne alınması, yapı ve inşaat standartlarının oluşturulması önleyici ve risk azaltıcı eylemler arasında yer alır.

Hazırlık Aşaması: Afetin etkilerini en aza indirmek ve afet etkilerinin en kısa sürede atlatılmasını sağlamak amacıyla acil durumlarda en yüksek performansın gösterilmesi için insan ve kurum kaynaklarının hazırlanması ve toplumun bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Merkezi düzeyde afet planlarının yapılması ve geliştirilmesi, yerel düzeyde kurtarma ve acil yardım planlarının oluşturulması, erken uyarı ve erken haber alma sistemlerinin kurulması, gerektiğinde kritik malzemelerin depolanması hazırlık

aşamasında yapılacak faaliyetlerdir (<http://www.idari.adu.edu.tr/db/idarimaliisler/webfolders/topics/Afet%20Y%C3%B6netimi.pdf>, Erişim tarihi: 26 Şubat 2019).

Müdahale: Afet sonrasında en hızlı ve en etkin müdahalenin gerçekleştirilerek afetin etkilerinin en alt seviyeye indirilmesi gerekmektedir. İnsan hayatının kurtarılması, yararlılara erken müdahale edilmesi, afet bölgesinde ihtiyaç duyulan kaynakların en hızlı biçimde kullanılması sürecidir. Bu aşamada yaşanan aksaklıklar ve sorunlar afetin etkilerini arttıracaktır. Bu bakımdan etkili bir afet müdahale planı oluşturulmalı ve uygulanmalıdır (Törenci, 2015).

Yeniden İnşa: Afetzedelerin psiko-sosyal yaşantısı ve afet sebebiyle bozulan sosyo-ekonomik durumlarının afet öncesindeki seviyeye yükseltilmesi ve hasar gören ya da yıkılan yapıların yeniden inşa edilmesi gibi faaliyetler bu aşamada yer alır (Ertürkmen, 2006).

Afetlerin çevreye ve insana vereceği zararı en alt sınıra indirmek için etkili bir afet yönetimi çalışması yürütülmelidir. Afet öncesinde, afet esnasında ve afet sonrasında yapılacaklar hakkında gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, ilk yardım ve müdahale ekipleri oluşturulmalı ve toplum bilgilendirilmelidir.

3.3.2. Afet yönetimi sistemleri

Nüfus artışı ve artan yapılaşma ile beraber afetlerin etkilediği can ve mal kayıpları daha büyük boyutta gerçekleşmektedir. Bu durum etkin bir afet yönetimini gerektirmiş ve afet yönetim sistemlerinin oluşturulmasına sebep olmuştur. Afet yönetim sistemleri modern, bütünleşik ve toplum tabanlı afet yönetim sistemi olmak üzere üç grupta ele alınmaktadır.

Modern Afet Yönetim Sistemi: Bu sistemde afetlerden önce afetlerden sonra yapılması gereken birtakım işler vardır. Bu sistem yalnızca afet sırasında müdahale etmeyi değil afet öncesinde önlem almayı, toplumu dirençli hale getirmeyi, risk ve zarar azaltmayı, afet esnasında en etkin ve hızlı müdahaleyi yapmayı ve afet sonrası yeniden inşa etmeyi ayrı uzmanlık alanları olarak kabul eder (Akyel, 2007).

Bütünleşik Afet Yönetim Sistemi: Bu sistemde afetle mücadele tüm kaynakların eş güdümlü olarak birlikte kullanılması hedeflenir. Toplumun tüm kurum ve kuruluşları ile kaynakların tek bir ortak amaç doğrultusunda kullanılmasını hedefler. Her acil durum için ayrıca bir plan yapmak yerine tüm afetlerin ortak noktası olan arama kurtarma, beslenme ve barınma gibi ihtiyaçlarına odaklanır. Bütünleşik afet yönetim sisteminde yerel belediyelerden hükümete, özel kurumlardan gönüllü kuruluşlara kadar herkese görev düşmektedir (Akyel, 2007).

Toplum Tabanlı Afet Yönetim Sistemi: Bu sistemde afet yönetiminin tüm aşamalarında toplumun tüm bireylerinin yer alması, sorumluluğun sadece kamu kurumlarına bırakılmaması, kamu ile beraber STK ve diğer kesimlerin de afet çalışmalarına katılması gerekmektedir (Doğan, 2016).

3.4. Türkiye’de Afet Yönetimi

Türkiye coğrafi konumundan dolayı afetler konusunda deneyimlidir. Türkiye’de hızlı kentleşme ve denetimsiz yapılanma afetlerin verdiği zararın boyutunu arttırmıştır. 1992 Erzincan ve 1995 Dinar depremlerinden sonra ülkemizde çağdaş anlamda afet yönetiminin gerekliliği tartışılmıştır (Işık ve ark., 2012). Önceleri afet sonrası yara sarma şeklinde biçimlenen afet yönetimi uygulamaları özellikle 1999 Marmara Depremi sonrasında daha kapsamlı ve çok yönlü bir anlayışın geliştirilmesini gerektirmiştir. Ülkemizdeki afet yönetimi anlayışı dünyada değişen afet yönetimi politikalarına paralel olarak ve ihtiyaçlar dikkate alınarak değişime uğramıştır.

Türkiye’de afet yönetimi politikalarının ve afet yönetimi anlayışının değişim süreci aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 3. 2: Türkiye’de Afet Yönetimi Politika Süreci (1509’dan günümüze)

Tarihsel Süreç	Afet Politikası
1944 öncesi	Afete müdahale etme ve yeniden yapım süreçlerini içeren sınırlı iyileştirme politikaları uygulanmıştır. Bu dönemde iyileştirici devlet anlayışı hâkimdir. Yalnızca afetin meydana geldiği bölge ile ilgili kanun çıkartma ve önlem alma anlayışı görülmektedir.
1944-1958 yılları arası dönem	Müdahale ve iyileştirme odaklı afet yönetimi yaklaşımı etkindir. Afet öncesi alınacak önlemler ile ilgili çalışmaları başlangıç seviyesinde görebilmek mümkündür. Geleneksel afet yönetim modelinin kurgulanması ve yerleşmesi bu dönemde başlamıştır. İyileştirici Devlet anlayışının afet yönetimi üzerine hâkimiyeti devam etmektedir.
1958-1999 yılları arası dönem	Müdahale ve iyileştirme odaklı afet yönetimi yaklaşımı devam etmektedir. Afet öncesi çalışmaları yetersiz ve bütünleştirilememiş de olsa gelişmektedir. Geleneksel afet yönetim modelinin uygulanması ve iyileştirici devlet anlayışının etkinli devam etmektedir ancak koruyucu devlet anlayışının başlaması da bu dönemdedir.
1999-2009 yılları arası dönem	Afet sonrası politikalarda daha etkin ve sürdürülebilir müdahale, iyileştirme ve yeniden inşa yaklaşımlarının benimsenmesinin yanı sıra afet öncesi politikalarda da risk azaltma ve hazırlık çalışmaları önem kazanmıştır. Bu dönemde Afet Risk Yönetimi anlayışına doğru dönüşüm başlamış, afetlerin hem doğal hem de insan kaynaklı olduğu anlayışı gelişmiştir.
2009 – sonrası	AFAD’ın kurulmasıyla başlayan dönemde afet yönetim döngüsüne uygun Afet Risk Yönetimi anlayışına yönelik bütünlük bir afet yönetimi oluşturulmaya çalışılmaktadır. Afetlerin hem doğal hem de insan kaynaklı olduğu anlayışı yerleşmektedir.

Kaynak: Doğan, 2016.

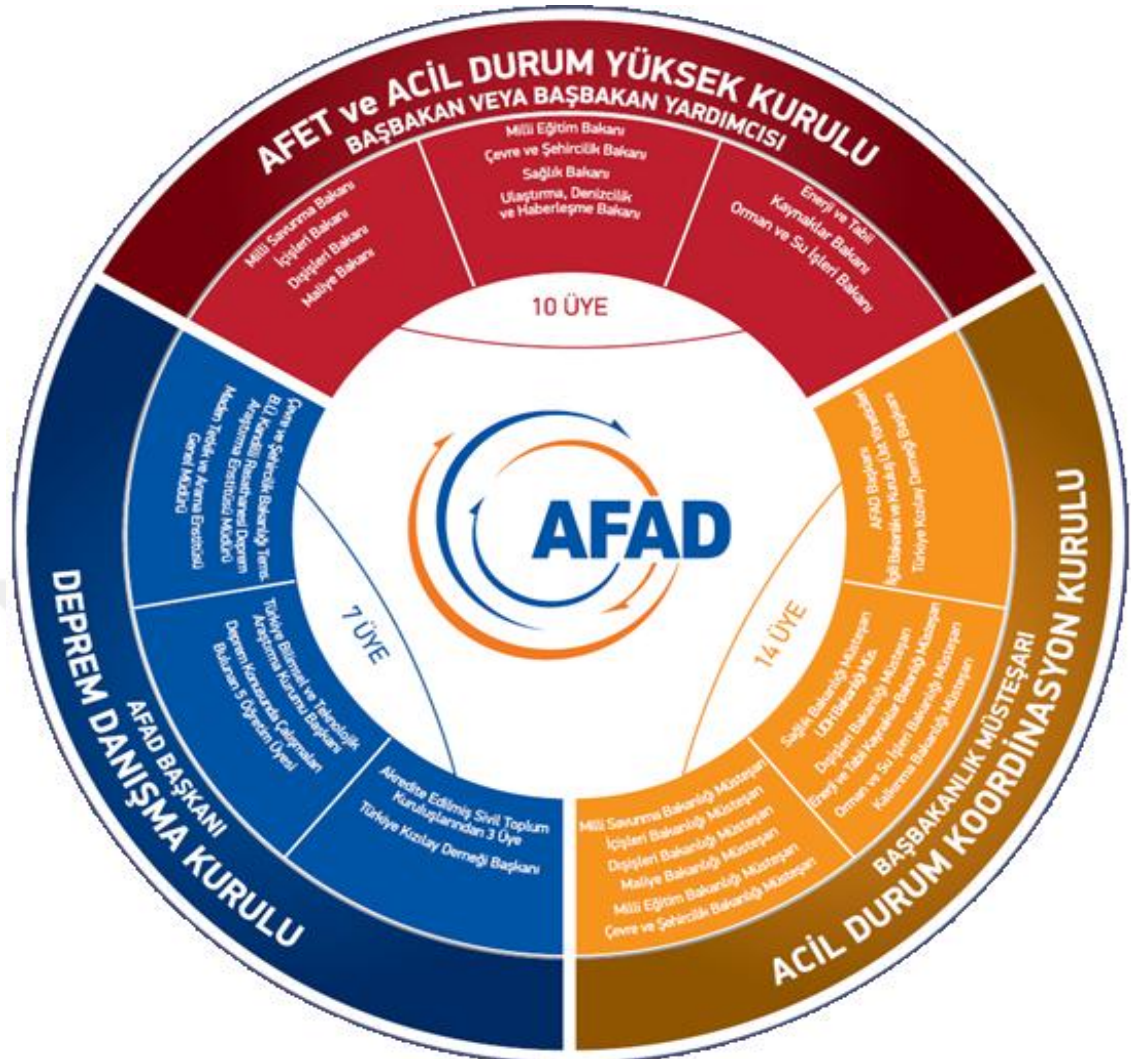
Ülkemizde afet yönetimi anlayışı 1509 yılı başlangıç kabul edilerek değerlendirilmiştir. 1509 İstanbul depremi ile başlayan süreçten 1944 yılına kadar geçen sürede afetlere yalnızca müdahale ve afet sonrası yeniden inşa politikası uygulanmıştır. 1944 sonrasında afet sonrası iyileştirme ön planda olsa da bu dönemde afet öncesi önlemlere yönelik adım atılmıştır.

1958 – 1999 yılları arasında müdahale ve iyileştirme odaklı anlayış devam ederken aynı zamanda koruyucu devlet anlayışı da ortaya çıkmıştır. 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi ise afet yönetimi açısından milat kabul edilmektedir. Afet yönetimine risk azaltma, hazırlık, önleme, müdahale ve yeniden inşa döngüsünü bütüncül bir şekilde ele alan modern afet yönetimi yaklaşımı bu deprem sonrasında önem kazanmıştır. Bu dönemde Türkiye'nin afet mevzuatı da önemli derece değişikliğe uğramıştır. Yönetim yapısında düzenlemeler yapılmış, zorunlu deprem sigortası uygulanmaya başlanmış, yapı yönetmeliği düzenlenerek denetim sisteminin önemi artmıştır (Doğan, 2016).

Afet yönetimi konusunda birçok kuruma görev verilmesi karmaşıklığa yol açtığından 2009 yılında AFAD kurularak yerel ve merkezi yönetimlerde afet riskinin azaltılarak afet sonrası etkinliğin yükseltilmesi ve kurumların daha iyi biçimde organize olması sağlanmıştır.

Afetlere Dirençli Toplum Oluşturmak misyonu ile kurulan AFAD afet önlemlerini almayı, zararlarını ve afetin etkilerini azaltmayı amaçlamaktadır. AFAD'ın işlevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (AFAD İdare Faaliyet Raporu, 2013);

- Koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak,
- Gerekli faaliyetlerin planlanması, desteklenmesi, yönlendirilmesi, koordinasyonun sağlanması ve faaliyetlerin belirli standartlar doğrultusunda etkin biçimde uygulanması için ulusal ve uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlar arasında iş birliğini yürütmek,
- ARGE ve eğitim faaliyetleri yürüterek toplumdaki afet bilinci ve kültürünü arttırmak.

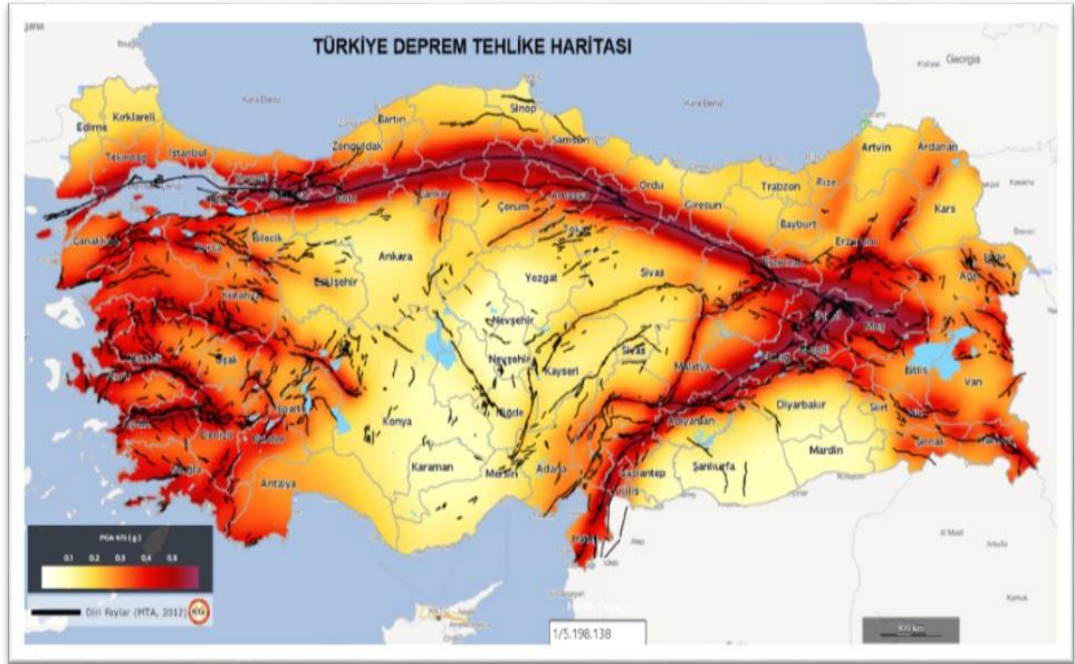
Şekil 3. 7: Kurullar Şeması
Kaynak: AFAD İdare Faaliyet Raporu, 2013.

4. İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA DEPREM, YANGIN VE TAHLİYE KONUSUNDA EĞİTİM

4.1. İlköğretim Kurumlarında Olası Deprem ve Yangına Hazırlık

Depremler tarih boyunca insanların hayatını olumsuz yönde etkilemiştir. Hem sosyal hem de psikolojik olarak derin izler bırakan depremler engellenemez ancak zararını azaltıcı önlemler alınabilir. Depremlerin zararını azaltmak için yapıların zemine uygun ve dayanıklı malzemelerden yapılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra bireyler ve toplum deprem öncesinde, deprem esnasında ve deprem sonrasında yapılacaklar hakkında eğitilmelidir. Afet eğitimleri afetlerin vereceği zararları önemli ölçüde azaltmakta ve iyileşme sürecini hızlandırmaktadır.

Oluşum yapısı ve coğrafi konumu nedeniyle Türkiye’de sık sık afetler meydana gelmektedir. “Türkiye yüzölçümünün yaklaşık %93’ü aktif deprem kuşağı üzerindedir ve nüfusun %95’i deprem tehlikesi altındadır” (Öcal ve ark., 2016).

Şekil 4. 1: Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası
Kaynak: www.afad.gov.tr, Erişim tarihi : 28 Ocak 2019

Çizelge 4. 1: 2017 Yılı Türkiye ve Yakın Çevresi Deprem Etkinliği

AYLAR	GÜN SAYISI	OLAN DEPREM SAYISI M > 0.2	ORTALAMA ADET/GÜN	M ≥ 0.2 ve M ≤ 1.9 ADET	M ≥ 2.0 ve M ≤ 2.9 ADET	M ≥ 3.0 ve M ≤ 3.9 ADET	M ≥ 4.0 ve M ≤ 4.9 ADET	M ≥ 5.0 ve M ≤ 5.9 ADET	M ≥ 6.0 ve M ≤ 6.9 ADET	M ≥ 7.0 ve M ≤ 7.9 ADET	AYLIK TOPLAM
OCAK	31	1351	44	439	770	123	18	1	0	0	1351
ŞUBAT	28	4325	154	1735	2343	215	28	4	0	0	4325
MART	31	2673	86	1186	1316	150	20	1	0	0	2673
NİSAN	30	1992	66	840	1003	127	19	3	0	0	1992
MAYIS	31	1759	57	733	857	136	29	4	0	0	1759
HAZİRAN	30	2845	95	1078	1534	205	25	2	1	0	2845
TEMMUZ	31	4346	140	1995	1959	333	55	3	1	0	4346
AĞUSTOS	31	7130	230	5246	1627	231	25	1	0	0	7130
EYLÜL	30	2400	80	1646	677	63	13	1	0	0	2400
EKİM	31	2181	70	1454	630	87	9	1	0	0	2181
KASIM	30	1742	58	1087	565	77	10	2	0	1	1742
ARALIK	31	1265	41	742	451	61	11	0	0	0	1265
M > 0.2											
YILLIK	TOPLAM GÜN	TOPLAM OLAN DEPREM	ORT. ADET/GÜN	18181	13732	1808	262	23	2	1	288
	365	34009	93	M ≥ 0.2 ve M ≤ 1.9 ADET	M ≥ 2.0 ve M ≤ 2.9 ADET	M ≥ 3.0 ve M ≤ 3.9 ADET	M ≥ 4.0 ve M ≤ 4.9 ADET	M ≥ 5.0 ve M ≤ 5.9 ADET	M ≥ 6.0 ve M ≤ 6.9 ADET	M ≥ 7.0 ve M ≤ 7.9 ADET	M ≥ 4.0 ve M ≤ 7.9 ADET
				53.46 %	40.38 %	5.32 %	0.77 %	0.07 %	0.01 %		

Kaynak: <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-verileri/yillik-deprem-haritalari/2017-yili-deprem-harita-grafik-ve-çizelgelari/>, Erişim tarihi: 29 Şubat 2019.

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Raporu verilerine göre 2017 yılında 34009 deprem olmuştur. Günde ortalama 93 deprem olması, depreme yönelik eğitimlerin önemini arttırmaktadır.

Afetlerin sebeplerinin ortadan kaldırılması mümkün olmamakla beraber afetlerin çevreye ve insana verdiği zararlar asgari düzeye indirilebilir. Bu da alınacak tedbir ve toplumun bilgilendirilmesi ile mümkün olmaktadır. Afetlere hazırlık süreci afetlerin maddi ve manevi zararlarını azaltmaktadır. Afetlerin tanımı, ortaya çıkma süreci, afetlerin etkisi ve korunma yöntemleri öncelikle okullarda öğretilmelidir. Afet eğitimlerinin programlı ve sistemli olarak yürütülmesi toplum bilincinin artırılması ve afetlerin neden olduğu zararların azaltılması yönünden önem arz etmektedir.

İlköğretim ders öğretim programlarında afetten korunma eğitimleri Hayat Bilgisi, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Matematik derslerinde verilmektedir. Bu derslerin yanı sıra disiplinler arası bağ kuran Afetten Korunma ve Güvenli Yaşam

ara disiplin kazanımı en çok 5[8]. Düzeyinde yer alan derslerde daha çok işlenmektedir. İlköğretimde verilen kazanımlar arasında en çok deprem bilgisi yer almakta ve diğer afet türlerine daha az yer verilmektedir (Özelmacı, 2016).

Depremlerin yanı sıra yangınlar da çevreye ve topluma oldukça zarar vermektedir. Okullarda ise yangınlar genellikle elektrik kontağı, ısıtma sistemleri, laboratuvar ve kantinlerde kullanılan tüp gazları sebebiyle meydana gelmektedir. Yangın çıkmadan önce yeterli düzeyde önlem alınmaması ve küçük çaptaki yangınlara müdahalenin geç veya eksik yapılması yangınların büyümesine ve daha fazla zarar vermesine neden olmaktadır.

Okullarda çıkan yangınlar yangın söndürme cihazları, su ve toprak gibi maddeler kullanılarak söndürülebilir. Önemli olan yangına zamanında ve doğru müdahaleyi gerçekleştirmektir. Okullarda taşınabilir yangın söndürücülerin bulunması hızla büyüyen yangınları kısa sürede söndürebilmeyi sağlar. Bu nedenle okullarda risk durumu olan yerlerde 6 veya 24 kilogramlık yangın söndürme cihazları bulundurulmalıdır (Işıkara ve Çalışkan, 2010).

Okullarda yangının tanımı ve nasıl söndürüleceği hakkında detaylı bir eğitim verilmelidir. Bu eğitimler tatbikatlarla desteklenerek kazanımların düzeyi test edilmeli eksik görülen yerler tamamlanmalıdır. Yangın cihazları düzenli olarak kontrol edilmeli, dolumu yasak olan cihazlar doldurulmamalıdır. Cihazlar doluma gönderileceği zaman araştırma yapıp yetkili firmalara gönderilmeli, gönderilmeden önce mutlaka boşaltılmalıdır. Doluma giden cihazların yerine mutlaka yedek cihazlar temin edilmelidir (Işıkara ve Çalışkan, 2010).

Yangın söndürme cihazları altı aylık periyotlarla yaptırılmalıdır. Kuru kimyevi tozlu cihazlar zeminden 90 cm yükseklikte monte edilerek saklanmalı aynı zamanda 15 günde bir alt üst edilerek topraklanması önlenmelidir (<https://www.ucgenyangin.com.tr/.yangin-tupu-dolumu-ve-bakimi>, Erişim tarihi: 26 Şubat 2019).

Afetlerin etkisini azaltmak ve kısa sürede normal yaşama dönebilmek için bilgiyi kullanabilmek gerekmektedir. Afet eğitimleri afet zararlarını azaltmaya yönelik eylemler arasında önemli bir yere sahiptir. Bilgi eksikliği afet anındaki ve afet

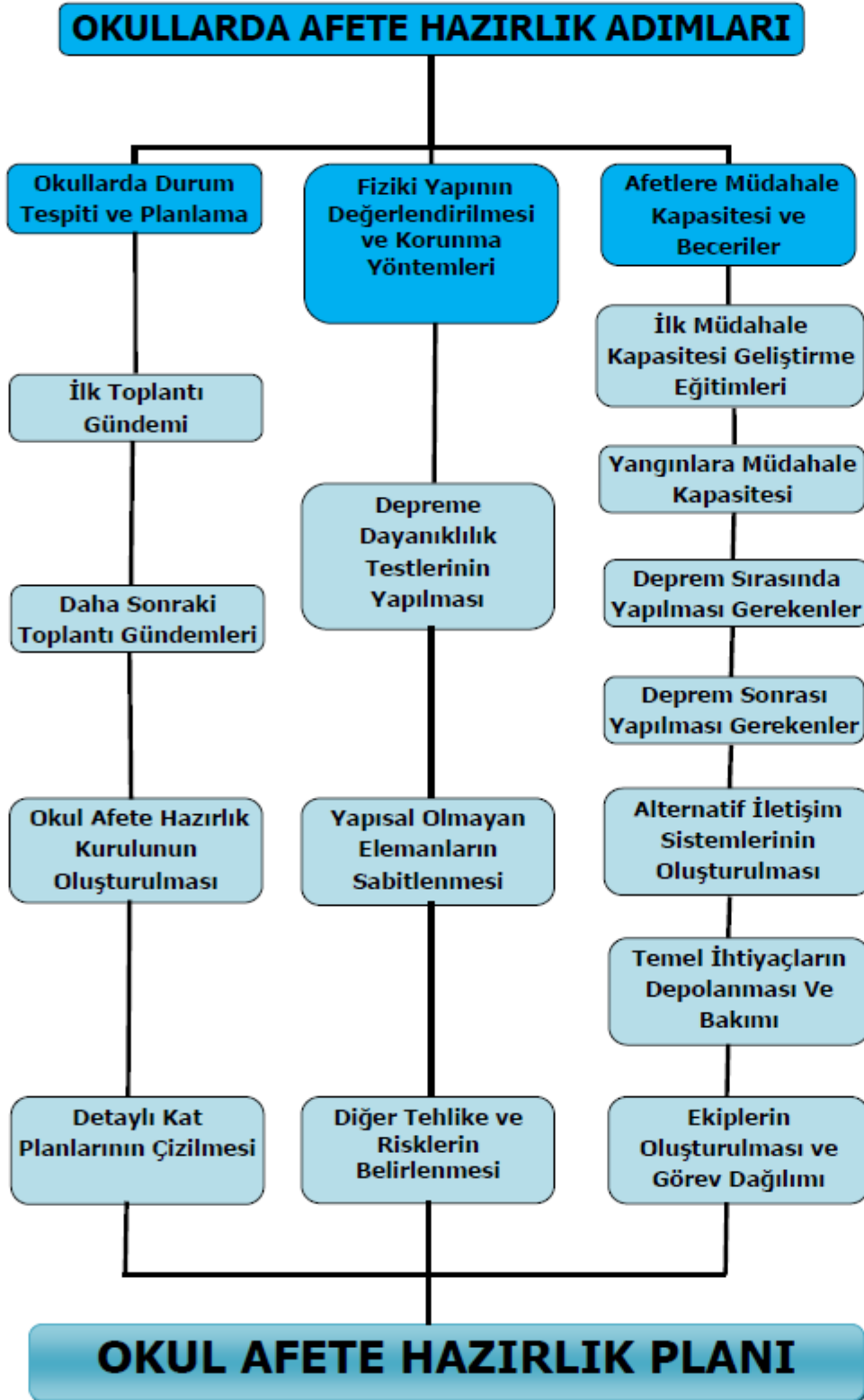
sonrasındaki uygulamaları olumsuz etkilemektedir. Afet anında ne yapacağını bilmeyen insanlar pencerelerden atlamakta daha büyük zararlarla karşılaşabilmektedir. Deprem esnasında merdiven kullanarak zor durumda kalmakta ya da afet hazırlığı yapmadığı için devrilebilen eşyaların altında kalmaktadır. Afetlerin boyutunu depremin şiddeti değil sonucun büyüklüğü belirlemektedir. Bilgisizlik de afet sonrasında ortaya çıkan zararları arttırmaktadır (Varol, 2007).

Yapılan araştırmalara göre deprem konusunun informal ortamlarda rastgele öğretilmesi kavram yanlışlarına sebep olmaktadır (Öcal ve ark., 2016). Bu nedenle afet eğitimlerinin okullarda verilmesi, bilinç düzeyinin küçük yaşlarda oluşturulması önem taşımaktadır.

Türkiye’de 2005 yılına kadar afet eğitimi olarak sadece afetten korunma yöntemleri anlatılırken 2005 yılında ilköğretim ders programlarına ara disiplin uygulamaları eklenmiştir. Ara disiplin uygulamaları öğrencilerin dersler ile yaşam arasında bağ kurmasına yarayan destekleyici alanlardır. Afet ve afet eğitimi konuları ilköğretim ders programlarında Afetten Korunma ve Güvenli Yaşam adıyla ara disiplin olarak yer almaktadır (Öcal ve ark., 2016). Günde ortalama 93 depremin olduğu ve çoğunlukla insan kaynaklı olarak meydana gelen yangınlar göz önüne alındığında afet konusu ülkemizde öğretilmesi gereken en önemli konular arasında yer almaktadır.

Olası bir afete karşı zararları azaltma ve tekrar karşılaşmamak için önlemler alınmaktadır. Afetle mücadele bir bütün olarak değerlendirilmeli ve her birimin üzerine düşen görevi yerine getirmesi gerekmektedir. Afet hazırlıkları kapsamında eğitimin yanı sıra okulların depreme hazırlanması ve afet planının oluşturulması gerekmektedir. Okul için en önemli bölümler belirlenmeli ve kontrol edilebilir deprem ve yangın planları yapılmalıdır. Afet planlarında ilk yardım ekibi, yangın ve güvenlik ekibi, koruma ekibi ve arama kurtarma ekibi belirlenmelidir. Deprem veya yangın anında ve sonrasında yapılacaklar belirlenmeli ve tatbikatlarla test edilmelidir. Eksik veya yanlış olan uygulamalar tespit edilerek plan güncellenmelidir.

Çizelge 4. 2: Okullarda Afete Hazırlık Planı

Kaynak: Işıkara ve Çalışkan, 2010.

Planlama işlemi afet öncesinde, afet sırasında ve afet sonrasında yapılacak uygulamaların tamamını içermelidir. Okulların depreme uygun olarak inşa edilmesi,

acil durum çıkışlarının afetlerde etkili olarak kullanılacak biçimde projelendirilmesi, afet eğitiminin formal biçimde verilmesi ve sağlıklı bir afet planının yapılması afetin vereceği zararı asgari düzeye indirecektir. Eğitimin tatbikatlarla desteklenmesi öğrencilerin öğrenme düzeyini ve afetten korunabileceklerine dair güvenini arttıracaktır.

4.1.1. Deprem ve yangına hazırlık ile ilgili mevzuat

Okullarda afetlere hazırlık konusu hakkındaki mevzuatlar aşağıda sıralanmıştır (Doğan, 2016; Işıkkara ve Çalışkan, 2010).

Sivil Savunma Kanunu: Düşman saldırıları, doğal afetler ve yangınlara karşı halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması, hayati önem taşıyan resmi ve özel tesislerin korunması ve zarar görmesi halinde tamirini kapsayan her türlü silahsız koruyucu ve kurtarıcı tedbir ve faaliyetleri içeren kanundur.

Deprem Bölgelerinde yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik: 06/03/2006 tarihli ve 26100 sayılı resmî gazete ile yürürlüğe giren bu yönetmeliğin amacı deprem bölgelerine yeniden inşa edilecek veya değiştirilecek ya da büyütülecek resmi ve özel tüm binaların tamamının ya da bir bölümünün depreme dayanıklı tasarımı ve yapımı ile var olan binaların deprem öncesinde ve sonrasında değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli şartları ve kuralları belirlemektir.

Sabotajlara Karşı Koruma Yönetmeliği: 28/12/1998 tarih ve 20033 sayılı resmî gazete ile yürürlüğe giren bu yönetmelik; eğitim ve öğretim yapılarını, personel, tesis, araç, gereç ve malzemelerinin içeriden ve dışarıdan yapılacak her türlü sabotaja karşı korunmasına yönelik tedbirler ve bu tedbirlerin uygulanmasını içermektedir.

Türk Arama Kurtarma Yönetmeliği: Arama ve kurtarma hizmetlerinin yürütülmesi sürecinde kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluklarının belirlenmesi, arama ve kurtarma faaliyetlerinin ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmelere uygun biçimde gerçekleştirilmesini sağlar.

Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilatı ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik: 08/05/1988 tarihli ve 190808 sayılı resmî gazete ile yürürlüğe giren bu yönetmeliğin

amacı afetten önce devlet kaynaklarının planlanması ve afet sonrasında afet alanına en kısa sürede en etkili ilk ve acil yardım yapılmasını sağlamak üzere acil yardım teşkilatının kuruluş ve görevlerini belirlemektir.

Millî Eğitim Bakanlığı Yangın Önleme ve Söndürme Yönergesi: 12/01/2009 tarihinde yürürlüğe giren bu yönergenin amacı, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde kullanılan her türlü yapının tasarımı, yapımı, işletimi, kullanımı ve bakımı esnasında meydana gelecek yangınların en aza indirilmesi ve yangınların zararlarının en aza indirilerek söndürülmesini sağlamak için yangın öncesinde ve yangın esnasında alınacak önlemler, eğitim ve denetimlerin usul ve esaslarını belirlemektir.

Afetlerde Uygulanacak Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönergesi: Afet bölgesinde afet nedeniyle ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi ve sorunların çözümünde kullanılacak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin biçimde planlanması ve yürütülmesi için iş ve işlemleri düzenlemektedir.

Doğal Afetlerde Acil Önlem ve Eylem Planı: Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, meydana gelmesi muhtemel bir doğal afet halinde ortaya çıkacak zararlara yönelik tedbirlerin alınması ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesi adına il ve ilçe milli eğitim müdürlerine, MEB'e bağlı çeşitli kurum ve kuruluşların müdürlerine görev ve sorumluluklar verilmiştir.

4.2. Deprem ve Yangına Hazırlık Eğitimleri

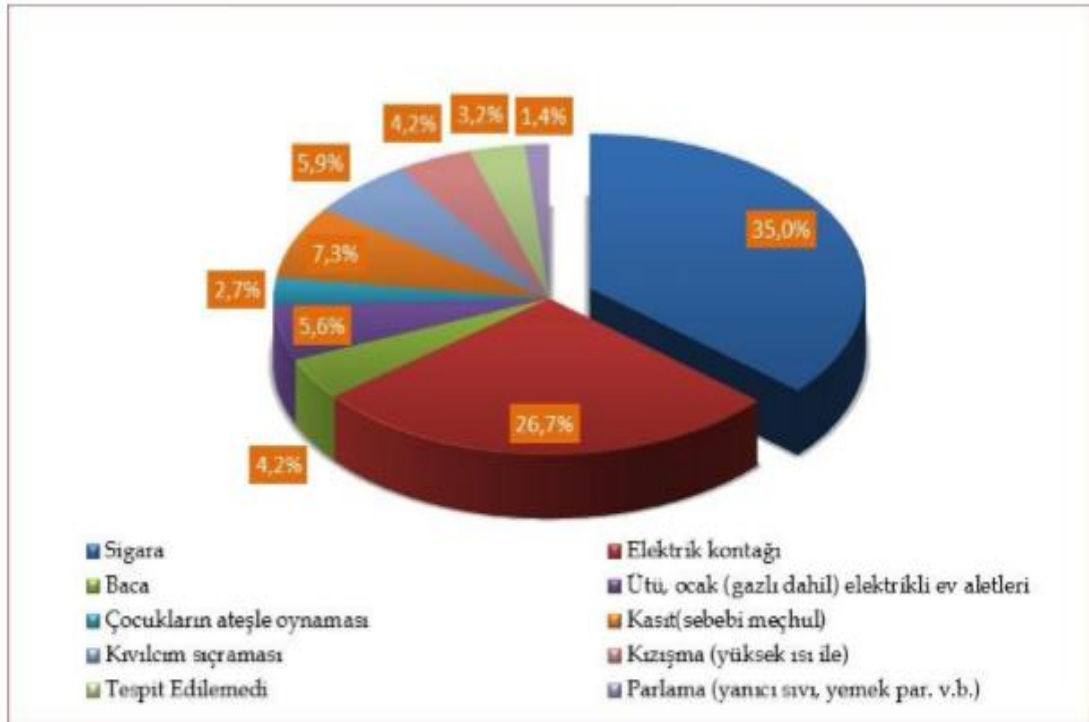
Halkın afetler hakkında eğitilmesini öngören kaynak sayısı çok sınırlıdır. Çünkü afet eğitimi eğitim alanındaki çalışmaların yeni bir koludur. Buna karşın günümüzde afet eğitimleri yalnızca okulla sınırlı olmamakta, toplumsal öğrenme, halk bilgi kampanyaları, yetişkin eğitimi, popüler kültürü de içine almaktadır. Sosyal medya ve gazeteler sayesinde halkın afet konusundaki bilgi düzeyi arttırılmıştır (Karakuş ve Önger, 2017).

Ülke genelinde standart bir afet eğitiminin verilmesi bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Ülkemizde bazı bölgelerde deprem afetiyle daha sık karşılaşmakta iken bazı bölgelerde heyelan ve sel afetleri daha sık meydana gelmektedir. Bireylerin ve toplumun karşılaşacakları afet türü hakkında daha detaylı

bilgiye sahip olması afet anında daha hızlı çözümler üretilmesini ve normal hayata daha kısa sürede dönülmesini kolaylaştıracaktır.

Depreme hazırlık eğitimlerinde deprem öncesinde, deprem sırasında ve deprem sonrasında yapılacaklar hakkında bilgi verilmektedir. Deprem öncesinde nasıl plan yapılması gerektiği, deprem anında nerelerde beklenilmesi ya da nerelerden uzak durulması gerektiği, nasıl korunulacağı, ulaşılması gereken birimler ve iletişim bilgileri gibi bilgiler verilmektedir.

Afet eğitimleri arasında önemli bir yere sahip olan diğer bir konu ise yangın eğitimleridir. Yangınları önlemeye yönelik tedbirlerin alınması yangınların ortaya çıkmasını asgari düzeye indirmektedir. Ancak yine de yangınlarla karşılaşmaktadır.

Şekil 4. 2: Yangın Kaynaklarının Tüm Yangınlara Oranı
Kaynak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı İstatistikler, 2019.

Yangın eğitimleri söndürme ekipleri, itfaiyeler ve halkı içine alan, bina yapımı ve mimarisinde görev alan personeli ve yangın söndürme sistemlerinin bakımı ve idamesini sağlayan görevleri kapsayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir (Turhan, 2018).

Yangın güvenliği eğitimlerinde temel yangın bilgisi verilmesi, yangın öncesi alınacak önlemlerin anlatılması, yangın haberini yayılması, uygun teknik ve yangın söndürücü maddelerin doğru kullanımı hakkında bilgi verilmesi gerekmektedir.

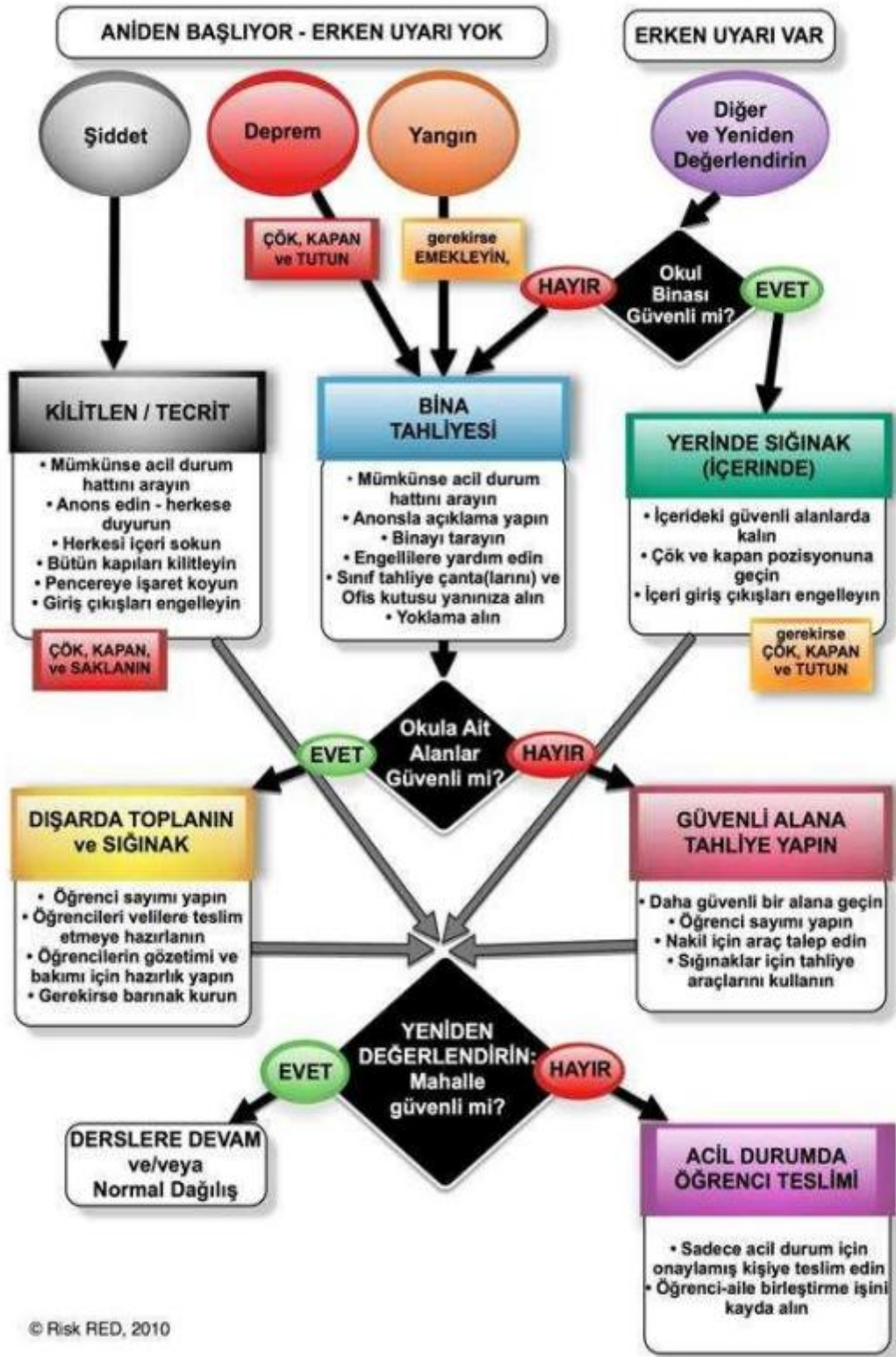
4.3. Okular için Afet ve Acil Durum Yönetimi Planı

Afet yönetimi planlamasında amaç; tehlikelerin, risklerin ve kaynakların tespit edilerek gerekli önlemlerin alınması ve tüm aşamalarda yapılması gerekenleri belirleyerek tüm paydaşların afet öncesinde, afet sırasında ve afet sonrasında gerçekleştirilecek faaliyetlere etkin biçimde katılmasının sağlanmasıdır (Ecer, 2018).

Okulların acil durumlara iyi hazırlanmış olması acil bir durum halinde okul işleyişin tıkanmasını engelleyerek kararsızlıkların önüne geçilmesini sağlar. Okulda kaosun çıkmasını önleyerek zararı en aza indirebilir ve normal hayata dönüşü kolaylaştırır. Acil durum halinde görev alacak öğrenci grupları ve öğretmenler yetiştirilerek okul yönetimine destek sağlanabilir. Böyle bir grup oluşturulamıyor ise acil durum öncesinde uyarı materyalleri ve kontrol listeleri hazırlanarak acil durum halinde kaynak kullanımı, rollerin tanımlanması, tehlikeler ve sonuçlarını kestirebilmek konusunda kolaylık sağlanabilir (Akarsu, 2010).

Okullar için hazırlanacak acil durum yönetiminin sahip olması gereken özellikler (Yeşil ve Erenoğlu, 2017);

- Okulu etkileyecek tehlike ve riskler belirlenmelidir.
- Bilgi ve verilerin güvenilir olmasına dikkat edilmelidir.
- Acil durum planı sadece müdahaleyi değil hazırlık ve risk azaltma önlemlerini de barındırmalıdır.
- Plan okuldaki herkesi korumaya yönelik biçimde hazırlanmalıdır.
- Acil durum planı yılda en az bir kez tatbikatlarla ve eğitimle desteklenmeli ve eksik yönler güncellenmelidir.

Şekil 4. 3: Okullarda Temel Acil Durum Şeması
 Kaynak: Okullarda Afet ve Acil Durum Yönetimi El Kitabı, 2010.

4.4. Tahliye

Tahliye; insanların ya da diğer canlıların tehlike veya risk barındıran ortamlardan güvenli alanlara organize biçimde uzaklaştırılması, geri çekilmesi hareketidir (<https://www.eforosgb.com/afet-sonrasi-tahliye/>, Erişim tarihi:01 Mart 2019).

Hayatı veya vücut bütünlüğünün tehdit eden olayların meydana gelmesi canlıların tehlikeden arındırılmış güvenli alanlara tahliye edilmesini gerektirmektedir. Tahliye dört farklı tipte gerçekleştirilmektedir. Bunlar (Kayış, 2018);

Acil Tahliye: Kısa sürede gerçekleşmesi muhtemel tehdit durumundan hızlı biçimde uzaklaşmayı sağlayan tahliye tipidir. Yangın kısa ve yıkıcı olduğu için bu tip tahliye süreci kapsamına girmektedir.

Kontrollü Tahliye: Doğrudan hayatı tehdit etmeyen tehlikelere karşı veya belirli tehdit türleri için dolaylı olarak yapılan tahliye türüdür. Örneğin yakınındaki bir binanın çökmesi nedeniyle oluşan çökme riski sonucunda, risk altındaki yapıların da kontrollü olarak boşaltılması işlemi kontrollü tahliye tipi kapsamına girer.

Kısmi Tahliye: yalnızca tehlikeli alanda bulunan insanlar ve canlıların tahliye edilmesidir.

Bina İçi Yer Değişimi: Güvenli ortama geçişin mümkün olmadığı, çıkış yollarının kapalı veya tehlikeli olması durumunda insanların daha az tehlikeli olan alanlara çekilmesidir.

4.4.1. Tahliye planının hazırlanması

Hayatı tehdit eden durumlardan uzaklaşırken planlı hareket etmek ve kaosun önüne geçerek daha riskli durumların ortaya çıkmasını engellemek gerekmektedir. Tahliyenin çok iyi planlanması ve dikkatli bir şekilde yürütülmesi risk altındaki insanların korunmasını ve tehlikeden uzaklaştırılmasını sağlamaktadır.

Tahliye planı hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususlar (Gürer, 2011);

- Tahliye kararını verecek kişi veya makamın belirlenmesi

tespit edilerek tahliye planı geliştirilmeli, mümkün olan en kısa sürede gerçekleşecek en güvenli tahliye planı oluşturulmalıdır.

4.4.2. Tahliye tatbikatı sırasında dikkat edilmesi gerekenler

Tahliyenin en sağlıklı biçimde gerçekleştirilmesi için tahliye tatbikatlarının düzenli aralıklarla gerçekleştirilmesi ve tahliye bilincinin oluşturulması gerekmektedir. Tahliye tatbikatının gerçekleştirilmesi sürecinde dikkat edilmesi gerekenler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Doğan, 2016);

- Tatbikat planlama ve uygulama komisyonu kurulmalıdır. Bu komisyon yöneticilerin başkanlığında sivil savunma kulübü başkanlarından ve öğretmenlerinden seçilmek üzere en az dört kişiden oluşmalıdır.
- Okulun yapısına uygun deprem senaryosu oluşturularak görevli personel ve tüm çalışanlara bilgi verilmelidir.
- Oluşturulan komisyon tarafından okulun her tarafı gözlemlenmeli ve deprem ve yangın anında gereksinim duyulacak malzemelerin kontrol edilmelidir.
- Meydana gelecek afet sırasında ve afet sonrasında görev alacak ekipler oluşturulmalıdır.
- Panik ve telaş olmaması için personel, veliler ve öğrenciler tatbikat yapılacağı hakkında bilgilendirilmelidir.
- Okuldaki herkesin tatbikata katılımın sağlanması sağlanmalıdır.
- Uyarıcı alarmlar ile tatbikat başlatılmalı ve öğrenciler öğrenilen biçimde korunması için uyarılmalıdır.
- Deprem tatbikatı yapılıyor ise çok kapalı pozisyonu alırlar ve en az 50-60 saniye bu pozisyonda beklerler.
- Daha önceden belirlenen tahliye planı gereğince en alt kattan başlayarak okul boşaltılır.
- Kapıların açılma ihtimali sebebiyle öğrencilere dikkatli olması gerektiği ve merdivenlerin duvara yakın yerlerinden ilerlenmesi gerektiği hatırlatılır.
- Tahliye sonrasında güvenli alanlarda oturarak beklenilmesi sağlanır. Bu sırada yoklama alınarak eksik öğrencinin olup olmadığı tespit edilir.
- Eksik varsa idareye bildirilir ve arama kurtarma faaliyetleri başlatılır.

- Öğrencilerin tek başına evine gitmesine izin verilmez, velisi gelse dahi afet sonrası öğrenci teslim tutanağı ile teslim edilerek gitmesine izin verilir.
- Velisi gelmeyen öğrencilerin barınması için uygun ortam hazırlanır.

4.4.3. Tahliye anında dikkat edilecek konular

Tahliye ile tahliye tatbikatı arasında afetin gerçekleşmesi ve paniğin yaşanması farkı vardır. Telaşa yapılan kaçma durumu ciddi yaralanmalarla sonuçlanmaktadır. Tahliye anında öncelikle düzen ve güvenlik sağlanmalıdır. Öğrencilerin telaşa kapılmadan güvenli alana geçişi sağlanmalıdır. Güvenli alana geçiş yapılırken gerekli olan ilk yardım malzemeleri ve koruyucu araç gereçler de alınmalıdır. Zor durumda olan öğrenci ve personele kendi hayatını tehlikeye atmamak koşulu ile yardımcı olunmalıdır. Tahliye sonrasında boşaltılan bölgelere olay komutanının izni olmadan dönülmemelidir.

4.5. Afet Yönetim Sürecinde Eğitimin Önemi

Afetler “doğal bir olayın sonucunda ortaya çıkan zarardır; olayın ya da sürecin kendisinden çok sonuçlarıyla ilgilidir” (Akçil ve ark., 2014). Afetlerin oluşumu çoğunlukla engellenemez ancak sonuçları bilginin kullanımı ile asgari düzeye indirilebilir. Bilgi yönetimi ve eğitim, afete eğilimli bölgelerde yaşayan insanların risk ve tehlikelerle başa çıkma düzeyini etkilemektedir. Afetin verdiği zararları azaltma çabası ile eğitim yakından ilişkilidir. Afetin sonucunda meydana gelen zararın boyutu o bölgede yaşayan toplumun hazırlığını ve eğitim düzeyini yansıtmaktadır. Afet sonrası normal hayata dönüş süresinin kısa olması temel afet bilgisinin yüksek olması ve toplumun her kesimi tarafından öğrenilmesi sonucunda gerçekleşebilir (Varol, 2007).

Bireylerin ve toplumun afetler sebebiyle zarar görebilirlik düzeyini azaltmak için atılacak ilk adım afet eğitimlerinin gerçekleştirilmesidir. Toplumun afet öncesinde hazırlıklı olması, afet sırasında nasıl korunacağını bilmesi ve afet sonrasında normal hayata en kısa sürede dönebilmesi için afet bilincinin ve afet kültürünün yerleşmesi gerekmektedir. Bu bilinç ise ilköğretim düzeyinden başlayarak tüm topluma afet eğitimi verilmesi ile oluşturulabilir (Maya ve Sarı, 2018).

“Afet eğitimleri ihtiyaç duyulduğunda ya da çeşitli zaman dilimlerinde yürütülen programlar değil, belirli bir birikimsel süreçle özellikle çocukların gelişim çağını da içine alacak şekilde ve süreklilik içerisinde yürütülmelidir” (Sarı, 2016).

Afet Eğitimi toplumun her kesimini içine alan sistematik bir eğitim yaklaşımı ile gerçekleştirilmelidir. Ancak afet eğitim programlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesi kadar verilen eğitimin etkinliğinin ölçülmesi de önemlidir (Coşkun, 2011). Afet eğitimlerinin tatbikatlarla desteklenmesi ve test edilmesi olası hata ve eksikliklerin fark edilerek geliştirilmesine olanak sağlayacaktır.

5. ARAŞTIRMA HAKKINDA BİLGİ

5.1. Araştırmanın Amaç ve Yöntemi

Bu çalışmanın temel amacı, ilköğretim eğitimi veren Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okulları ile özel okullardaki 6 ile 10 yaş aralığındaki kız ve erkek öğrencilerin deprem, yangın ve tahliye kültürüne yönelik durum tespitini yapmaktır.

Bu araştırma, İstanbul ilinde bulunan ve rastgele seçilen 2 devlet 2 özel ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Bu okullarda rastgele seçilen 6-10 yaş aralığındaki kız ve erkek öğrencilere toplam 100 adet anket dağıtılmıştır. Dağıtılan anketlerin tamamı eksiksiz bir şekilde doldurulmuştur.

Araştırma verileri, zaman ve maliyet tasarrufuyla birlikte en fazla sayıda veri elde etmeyi sağlayacak tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden “kolayda örnekleme yöntemi” ile toplanmıştır. Kolayda örnekleme yöntemiyle, kolaylıkla ulaşılabilen birimler seçilerek bir örnek oluşturulmaya çalışılmaktadır.

5.1.1. Veri toplama araçları

Araştırma ait verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında daha önce yapılmış benzer çalışmalarda kullanılmış olan sorulardan yararlanılmıştır. Araştırmada kapsamında kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; kız ve erkek öğrencilerin demografik özelliklerinin tespitine yönelik 3 soru sorulmuştur. İkinci bölümde, 14 sorudan oluşan yangın ve tahliye ile ilgili sorular yer almaktadır. Son bölümde ise, 12 sorudan oluşan deprem ve tahliye ile ilgili sorular yer almaktadır. Anket soruları, “Evet/Hayır” seçenekleri ile ilişkilendirilmiştir. Araştırmaya konu olan anketler, okullarda rastgele seçilen 6-10 yaş aralığındaki toplam 100 kız ve erkek öğrenciye uygulanmıştır.

5.1.1.1. Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formu, araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulmuş bir formdur. Araştırma kapsamında oluşturulan kişisel bilgi formu; cinsiyet, yaş ve okul tipi ile ilgili bilgilerden oluşmaktadır. Benzer

çalışmalarda da kullanılan kişisel bilgi formunun hazırlanmasındaki amaç, anketlerin demografik değişkenler bağlamında farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymaktır.

5.1.1.2. Yangın ve tahliye ölçeği

İlköğretim öğrencilerinin yangın ve tahliye ile ilgili algılamalarının ölçümü için, yine benzer çalışmalarda da kullanılmış ve araştırmacı tarafından yeniden düzenlenmiş yangın ve tahliye ölçeğidir. Yangın ve tahliye ölçeği ile ilgili 14 adet soru bulunmaktadır. Anket ile ilgili ifadeler Çizelge 5.1’de gösterilmektedir.

Çizelge 5. 1: Yangın ve Tahliye Ölçeği

1	Okulunuzda ve çevresinde yangın olduğunu fark ettiğinizde “yangın var, yangın var!” diye yüksek sesle bağırmalı mısınız?
2	Okul binasında yangın alarm butonu var mı?
3	Yangın alarm butonunun yerini biliyor musunuz?
4	Okulda ve çevresinde yangın olduğunu gördüğünüz zaman yangın alarm butonuna basmalı mısınız?
5	Yangın anında yangın yerinden koşarak mı uzaklaşılmalı mıdır?
6	Havada farklı ağır ve kötü bir koku algıyorsanız öğretmene haber verir misiniz?
7	Okulunuzda yangın merdiveni var mı?
8	Yangın halinde diğer çocuklar ile birlikte yangın merdiveninden mi çıkılmalıdır?
9	Yanan bir cisim gördüğünde söndürmeye çalışır mısınız?
10	Öğretmeniniz yangın çıktığında ya da gördüğünde ne yapmanız gerektiğini söyledi mi?
11	Yangın olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?
12	Okulunuzda yangın tatbikatı yapıldı mı?
13	Yangın anında yanan arkadaşınızın üzerine bir örtü örter misiniz?
14	Yangın anında asansör kullanır mısınız?

5.1.1.3. Deprem ve tahliye ölçeği

İlköğretim öğrencilerinin deprem ve tahliye ile ilgili algılamalarının ölçümü için, yine benzer çalışmalarda da kullanılmış ve araştırmacı tarafından yeniden düzenlemiş deprem ve tahliye ölçeğidir. Deprem ve tahliye ölçeği ile ilgili 12 adet soru bulunmaktadır. Anket ile ilgili ifadeler Çizelge 5.2’de gösterilmektedir.

Çizelge 5. 2: Deprem ve Tahliye Ölçeği

1	Hiç deprem yaşadınız mı?
2	Deprem anında sıranın altına girip saklanmalı mısınız?
3	Deprem anında Çök [kapan] tütunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?
4	Öğretmeniniz eğer okulda deprem olursa ne yapmanız gerektiğini anlattı mı?
5	Deprem olduğunda pencereden atlar mısınız?
6	Okulunuzda deprem olduğunda koşarak dışarı mı çıkılmalı?
7	Okulunuzda hiç deprem tatbikatı yapıldı mı?
8	Deprem anında kaçarken çantanızı yanınıza alır mısınız?
9	Deprem veya yangın olduğunda binayı boşaltırken ve bina dışına çıkıldığında öğretmen ve diğer arkadaşlarınızla hep birlikte bir arada mı olmalısınız?
10	Yangın ve deprem yerinden uzaklaşırken veya uzaklaştıktan sonra eksik arkadaşın varsa öğretmenimize bildirmeli misiniz?
11	Yangın ya da deprem anında yaralı olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?
12	Deprem anında asansör kullanır mısınız?

5.1.2. Verilerin çözümlenmesi ve analizi

Araştırmada toplanan veriler, SPSS 21.0 istatistiksel paket programı ile analiz edilmiştir. İlk olarak anket sorularının geçerlilik ve güvenilirlikleri test edilmiştir. Devamında sırasıyla, frekans dağılımı, ortalama ve standart sapmalar bulunmuştur. Daha sonra, öğrencilerin deprem, yangın ve tahliye konusundaki tutum algılarının

cinsiyet, yaş ve okul tipi değişkenleri bakımından karşılaştırılmasına yönelik bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır.

5.2. Güvenilirlik Analizleri ile Normallik İstatistikleri

Güvenilirlik, ölçeği oluşturan soruların birbiriyle benzer ve tutarlı özellikleri yansıtan maddeler olup olmadıklarını ortaya koyan bir değerlendirmedir. Daha iyi sonuçlar elde edebilmek adına, güvenilirliğin ifade edilmesinde Cronbach Alfa (α) katsayısı kullanılmaktadır. Bu değerlendirme aşağıdaki şekilde yapılır (Alpar, 2011:814):

- $\leq \alpha < 0.40$ Güvenilir değil
- $0.40 \leq \alpha < 0.60$ Düşük seviye güvenilirlik,
- $0.60 \leq \alpha < 0.80$ Yüksek seviyede güvenilirlik
- $0.80 \leq \alpha < 1.00$ Çok yüksek seviyede güvenilirlik

Araştırma kapsamında kullanılacak olan ölçeğin, yapılan güvenilirlik analizleri neticesinde elde edilen alfa (α) değerleri aşağıdaki gibidir:

Çizelge 5. 3: Yangın ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Katsayıları

Yangın ve Tahliye Ölçeği Güvenilirlik Değeri: 0,627

Çizelge 5.3’de elde edilen güvenilirlik değeri göz önüne alındığında, ölçeğin yüksek güvenilirlik değerine sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 5. 4: Deprem ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Katsayıları

Deprem ve Tahliye Ölçeği Güvenilirlik Değeri: 0,571

Çizelge 5.4’de elde edilen güvenilirlik değeri göz önüne alındığında, ölçeğin düşük seviyede güvenilirlik değerine sahip olduğu görülmektedir.

Güvenilirlik değerlerinin ardından anketteki ifadelerin her soru bazında ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerlerine de bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar Çizelge 5.5’de görülmektedir.

Çizelge 5. 5: Deprem ve Yangın Tahliye Ölçeğine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

YANGIN VE TAHLİYE					
ANKET	Ort.	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık	
1	Okulunuzda ve çevresinde yangın olduğunu fark ettiğinizde “yangın var, yangın var!” diye yüksek sesle bağırmanız?	1,18	,38612	1,691	,878
2	Okul binasında yangın alarm butonu var mı?	1,02	,45071	0,962	1,418
3	Yangın alarm butonunun yerini biliyor musunuz?	1,15	,35887	1,690	1,001
4	Okulda ve çevresinde yangın olduğunu gördüğünüz zaman yangın alarm butonuna basmalı mısınız?	1,06	,23868	1,762	1,401
5	Yangın anında yangın yerinden koşarak mı uzaklaşılmalı mıdır?	1,65	,47937	□,639	□,625
6	Havada farklı ağır ve kötü bir koku algıyorsanız öğretmene haber verir misiniz?	1,07	,40643	1,422	,909
7	Okulunuzda yangın merdiveni var mı?	1,72	,45126	□,995	□,031
8	Yangın halinde diğer çocuklar ile birlikte yangın merdiveninden mi çıkılmalıdır?	1,12	,32660	1,375	1,712
9	Yanan bir cisim gördüğünde söndürmeye çalışır mısınız?	1,41	,49431	,372	□,200
10	Öğretmeniniz yangın çıktığında ya da gördüğünde ne yapmanız gerektiğini söyledi mi?	1,02	,45071	,962	1,418
11	Yangın olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?	1,02	,45071	0,962	1,418
12	Okulunuzda yangın tatbikatı yapıldı mı?	1,20	,40202	1,523	,325
13	Yangın anında yanan arkadaşınızın üzerine bir örtü örter misiniz?	1,24	,42923	1,236	□,482

14	Yangın anında asansör kullanır mısınız?	1,05	,36904	1,193	1,896
DEPREM VE TAHLİYE					
ANKET		Ort.	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
15	Hiç deprem yaşadınız mı?	1,44	,49889	,245	□,780
16	Deprem anında sıranın altına girip saklanmalı mısınız?	1,25	,43519	1,172	□,639
17	Deprem anında Çökme kapandığında ne demek olduğunu biliyor musunuz?	1,84	,36845	□,883	1,578
18	Öğretmeniniz eğer okulda deprem olursa ne yapmanız gerektiğini anlattı mı?	1,92	,43266	□,144	1,043
19	Deprem olduğunda pencereden atlar mısınız?	1,96	,42695	□,767	1,144
20	Okulunuzda deprem olduğunda koşarak dışarı mı çıkılmalı?	1,75	,43519	□,172	□,639
21	Okulunuzda hiç deprem tatbikatı yapıldı mı?	1,65	,47937	□,639	□,625
22	Deprem anında kaçarken çantanızı yanınıza alır mısınız?	1,54	,50091	□,163	□,014
23	Deprem veya yangın olduğunda binayı boşaltırken ve bina dışına çıktığınızda öğretmen ve diğer arkadaşlarınızla hep birlikte bir arada mı olmalısınız?	1,91	,48762	□,909	1,595
24	Yangın ve deprem yerinden uzaklaşırken veya uzaklaştıktan sonra eksik arkadaşın varsa öğretmenimize bildirmeli misiniz?	1,02	,46071	0,962	1,418
25	Yangın ya da deprem anında yaralı olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?	1,94	,47868	□,762	1,401
26	Deprem anında asansör kullanır mısınız?	1,04	,19695	,767	1,144

Genel geçer bir kural olarak, çarpıklık ve basıklık katsayısını, sırasıyla, çarpıklığın ve basıklığın standart hatasına böldüğümüzde, çıkan değerler $□,96$ ile $+ 1,96$ arasında kalıyorsa, dağılımı normal kabul edebiliriz (Can, 2014:84-85). Çizelge 5.5'deki yangın ve tahliye ile deprem ve tahliye ile ilgili tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde, çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal değerler arasında oldukları görülmektedir.

5.3. Araştırma Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde, katılımcılardan anket yardımıyla toplanan verilerin analizleri yapılacak, bu analizler neticesinde elde edilen bulgulara ve bunlara dayalı olarak aşağıdaki açıklamalara yer verilecektir.

5.3.1. Araştırmanın demografik özelliklerine ilişkin bulgular

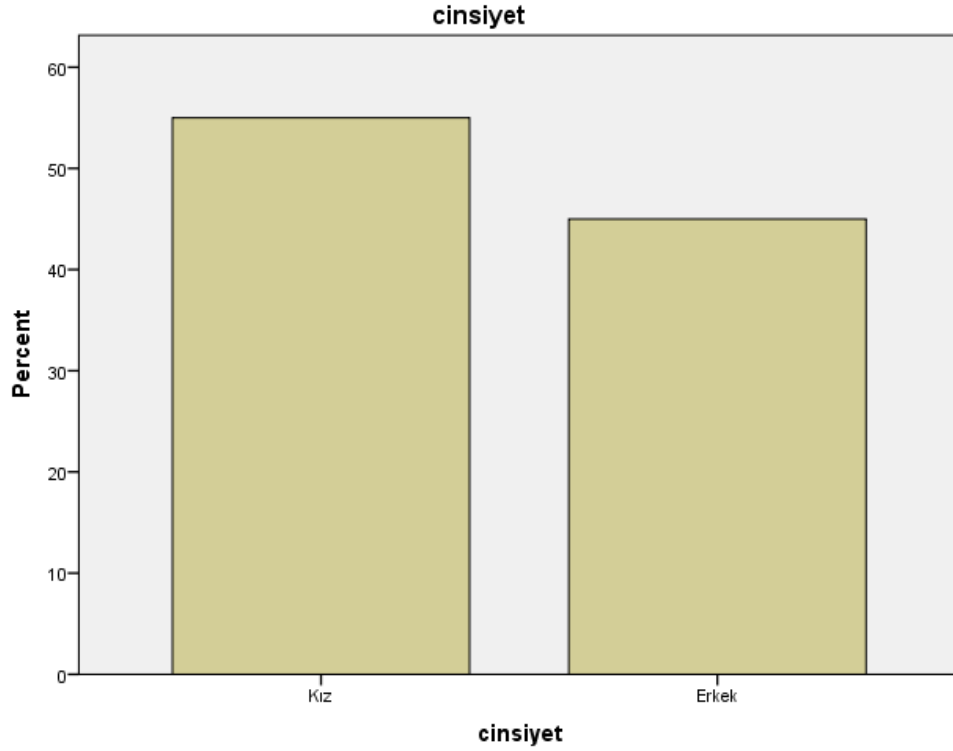
Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerine ilişkin kişisel bilgi formu içerisinde yer alan; cinsiyet, yaş ve okul tipi değişkenleri ile ilgili tanımlayıcı bulgular aşağıdaki Çizelgelerde gösterilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı iki devlet ve iki özel ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilere, cinsiyet değişkeni bakımından frekans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 5.6'da gösterilmektedir.

Çizelge 5. 6: Cinsiyet Değişkenine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

	GRUPLAR	FREKANS (N)	YÜZDE (%)
Cinsiyet	Kız	55	55,0
	Erkek	45	45,0
	Toplam	100	100,0

Frekans analizi sonucuna göre, araştırma örnekleminde katılımcıların %55'i (55 kişi) kız öğrenci, %45'i (45 kişi) ise erkek öğrencidir. Araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin cinsiyet değişkenine ilişkin bar grafiği aşağıda gösterilmektedir.

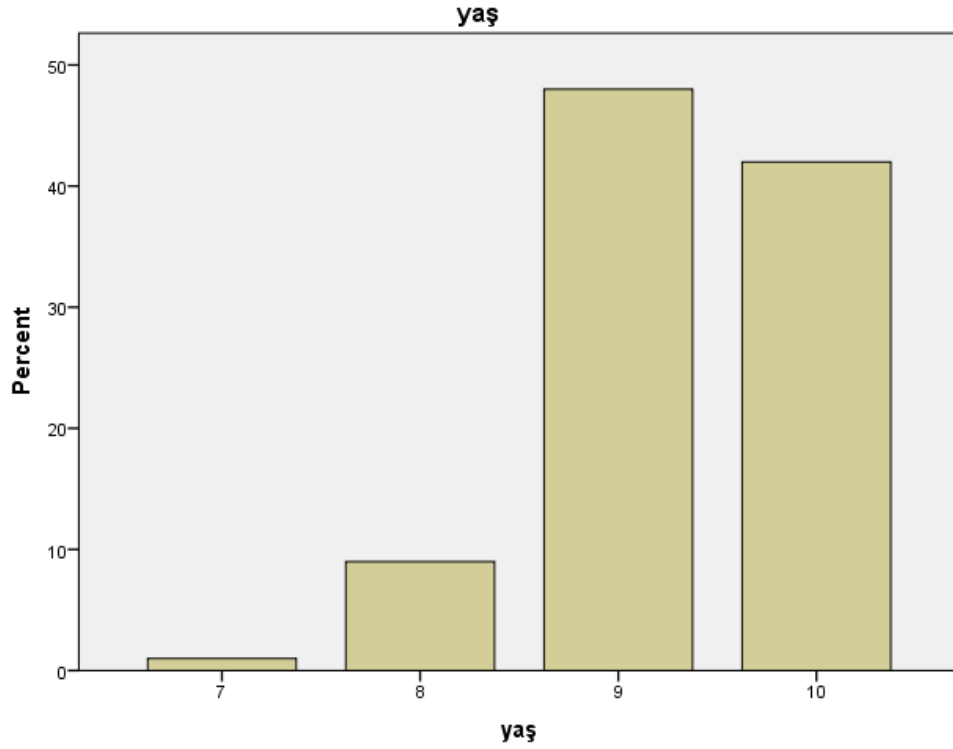
Grafik 5. 1: Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bar Grafiği

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı iki devlet ve iki özel ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilere, yaş değişkeni bakımından frekans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 5.7’de gösterilmektedir.

Çizelge 5. 7: Yaş Değişkenine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

	GRUPLAR	FREKANS (N)	YÜZDE (%)
Yaş	6 Yaş Grubu	0	0,0
	7 Yaş Grubu	1	1,0
	8 Yaş Grubu	9	9,0
	9 Yaş Grubu	48	48,0
	10 Yaş Grubu	42	42,0
	Toplam	100	100,0

Frekans analizi sonucuna göre, araştırma örneklemindeki katılımcıların %1’i (1 kişi) 7 yaş grubunda, %9’u (9 kişi) 8 yaş grubunda, %48’i (48 kişi) 9 yaş grubunda ve son olarak %42’si (42 kişi) 10 yaş grubunda yer almaktadır. 6 yaş grubunda hiç öğrenci yoktur. Araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin yaş değişkenine ilişkin bar grafiği aşağıda gösterilmektedir.

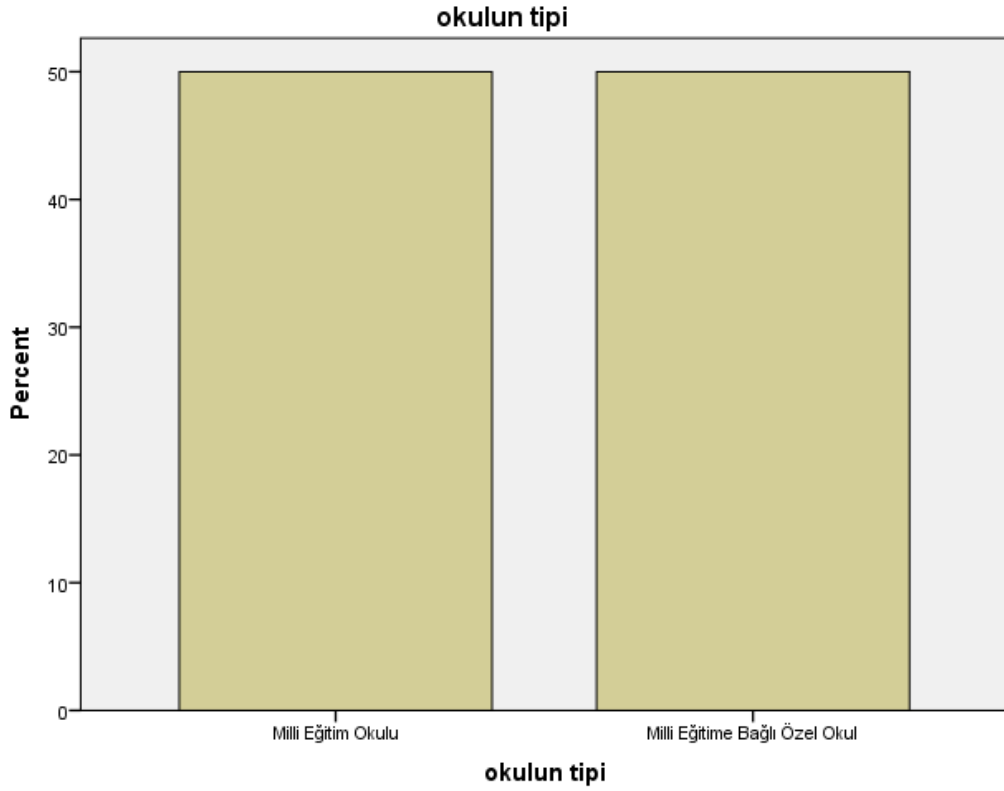
Grafik 5. 2: Yaş Değişkenine İlişkin Bar Grafiği

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı iki devlet ve iki özel ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilere, okul tipi değişkeni bakımından frekans analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Çizelge 5.8’de gösterilmektedir.

Çizelge 5. 8: Okul Tipi Değişkenine İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

	GRUPLAR	FREKANS (N)	YÜZDE (%)
Okul Tipi	Milli Eğitim Okulu	50	50,0
	Milli Eğitime Bağlı	50	50,0
	Özel Okul		
	Toplam	100	100,0

Frekans analizi sonucuna göre, araştırma örneklemini içerisindeki katılımcıların %50’si (50 kişi) milli eğitim okulunda ve yine %50’si (50 kişi) de milli eğitime bağlı özel okulda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin okul tipi değişkenine ilişkin bar grafiği aşağıda gösterilmektedir.

Grafik 5. 3: Okul Tipi Değişkenine İlişkin Bar Grafiği

5.3.2. Yangın ve tahliye ölçeğine ilişkin bulgular

Yangın ve tahliye ölçeğinin geneline ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri 5.9’da gösterilmektedir.

Çizelge 5. 9: Yangın ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma
Yangın ve Tahliye Ölçeği	1,21	0,10514

Çizelge 5.9’daki bulgular değerlendirildiğinde; katılımcıların verdiği cevaplar neticesinde, yangın ve tahliye ölçeğinin tamamı ile ilgili ortalama değerlerinin 1,21 olduğu görülmektedir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin yangın ve tahliye sorularına verdiği yanıtların olumlu olduğu, yani katılımcıların bu soruya genel olarak verdikleri yanıtların “Evet” cevabına yakın olduğunu söyleyebiliriz.

5.3.3. Deprem ve tahliye ölçeğine ilişkin bulgular

Deprem ve tahliye ölçeğinin geneline ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Çizelge 5.10’da gösterilmektedir.

Çizelge 5. 10: Deprem ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Ortalama	Standart Sapma
Deprem ve Tahliye Ölçeği	1,38	0,12603

Çizelge 5.10’daki bulgular değerlendirildiğinde; katılımcıların verdiği cevaplar neticesinde, deprem ve tahliye ölçeğinin tamamı ile ilgili ortalama değerlerinin 1,38 olduğu görülmektedir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin deprem ve tahliye sorularına verdiği yanıtların olumlu olduğu, yani katılımcıların bu soruya genel olarak verdikleri yanıtların “Evet” cevabına yakın olduğunu söyleyebiliriz.

5.3.4. Araştırma hipotezine ilişkin bulgular

Araştırma hipotezlerinin test edildiği bu bölümde, araştırmaya katılan ilkökul öğrencilerinin yangın ve tahliye ile deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının demografik değişkenler bakımından farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Bu kapsamda parametrik ve parametrik olmayan yöntemler olmak üzere iki gruba ayrılan istatistiksel analiz yöntemlerinden hangilerinin kullanılacağına, verilerin dağılımının değerlendirilmesi neticesinde karar verilmiştir.

Aşağıda her bir demografik değişken ile ilgili hipoteze ait yapılan istatistiksel analiz sonuçları görülmektedir.

5.3.4.1. Yangın ve tahliye ölçeğinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan ilkökul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının demografik özellikler bakımından (cinsiyet, yaş ve okul tipi) farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır.

Bir veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin bir takım istatistiksel göstergeler bulunmaktadır. Bu bağlamda 100 adet verinin elde edildiği çalışmada, ölçeğin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılacak olan analizler için veri dağılımının yapısına, dolayısıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) istatistikleri ile grafiksel dağılım görsellerinden faydalanılmıştır.

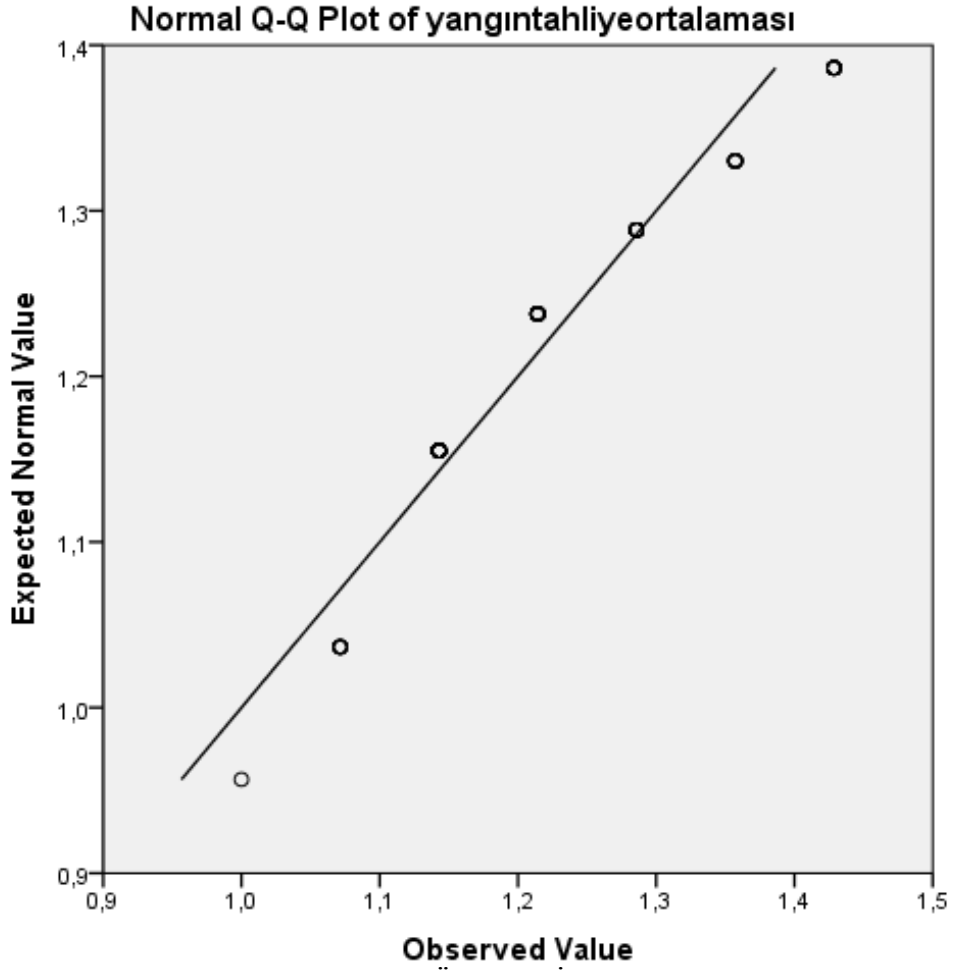
Bunun yanında, verilerin normalliğinin kontrolünü sağlayan bir diğer gösterge olarak da Q-Q grafiğinden yararlanılmıştır. Q-Q grafiğine göre, eğer üzerinde çalışılan örneklem grubu normal dağılım gösteriyorsa, veriler bir doğru üzerinde veya etrafında toplanacaktır. Buna göre normal dağılım gösteren yangın ve tahliye ölçeği ile deprem ve tahliye ölçeği için oluşturulan Q-Q grafiği aşağıda verilmiştir.

Çizelge 5. 11: Dağılım İstatistikleri

Değişken	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Yangın ve Tahliye Ölçeği	1,21	0,10514	,672	0,417

Çarpıklık ve basıklık katsayısı $-1,96$ ile $+1,96$ arasında kalıyorsa, dağılımı normal kabul edebiliriz. Çizelge 5.11’de görüldüğü üzere veri setleri istatistiksel olarak normal dağılım göstermektedir.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği konusunda bilgi veren diğer istatistiksel değerler Grafik 5.4’te gösterilmiştir.

Grafik 5. 4: Yangın ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Dağılım (Q-Q) Grafiği

Grafik 5.4'te görüldüğü üzere, veriler bir doğru üzerinde ve etrafında toplanmıştır. Bu bilgiler göz önüne alınarak veri setine parametrik analiz yöntemlerinden bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

5.3.4.1.1. Yangın ve tahliye ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yangın ve tahliye ölçeği ortalaması ile iki kategorili bağımsız örnek grubuna sahip cinsiyet değişkeni ortalaması bağımsız örneklem t testine tabi tutulmuştur. Analiz ile ilgili sonuçlar, Çizelge 5.12'de gösterilmektedir.

H₀: İlkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

H₁: İlkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5. 12: Yangın ve Tahliye Ölçeğinin Cinsiyet Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi

Cinsiyet	N	Ort.	S.S.	t	P
Kız	55	1,21	,10191	□251	,802
Erkek	45	1,22	,11005		

Çizelge 5.12’de görüldüğü üzere grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Analiz sonucuna göre $p>0,05$ olduğundan H_0 hipotezi kabul, H_1 hipotezi ise ret edilmiştir.

5.3.4.1.2. Yangın ve tahliye ölçeğinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yangın ve tahliye ölçeği ortalaması ile ikiden fazla bağımsız örnek grubuna sahip yaş değişkeni ortalamasına tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz ile ilgili sonuçlar, Çizelge 5.13’de gösterilmektedir.

H₀: İlkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları yaş değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

H₁: İlkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5. 13: Yangın ve Tahliye Ölçeğinin Yaş Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi

Yaş	N	Levene İstatistiği	*Sig.	Ort.	S.S.	F	P
7 Yaş Grubu	1			1,0000	,		
8 Yaş Grubu	9			1,1667	,3571		
9 Yaş Grubu	48	5,048	0,008	1,2262	,10137	2,469	0,067
10 Yaş Grubu	42			1,2279	,11293		
Toplam	100			1,2193	,10514		

□sig. <0,05 ise varyansların homojen olmadığını gösterir.

Yukarıdaki çizelgede görüldüğü üzere grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Analiz sonucuna göre $p > 0,05$ olduğundan H_0 hipotezi kabul, H_1 hipotezi ise ret edilmiştir.

5.3.4.1.3. Yangın ve tahliye ölçeğinin okul tipi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının okul tipi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yangın ve tahliye ölçeği ortalaması ile iki kategorili bağımsız örnek grubuna sahip okul tipi değişkeni ortalaması bağımsız örneklem t-testine tabi tutulmuştur. Analiz ile ilgili sonuçlar, Çizelge 5.14'de gösterilmektedir.

H₀: İlkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları okul tipi değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

H₁: İlkokul öğrencilerinin yangın ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları okul tipi değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5. 14: Yangın ve Tahliye Ölçeğinin Okul Tipi Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi

Okul Tipi	N	Ort.	S.S.	t	P
Milli Eğitim Okulu	50	1,23	,10410	1,434	,155
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	50	1,20	,10507		

Çizelge 5.14’de görüldüğü üzere grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Analiz sonucuna göre $p>0,05$ olduğundan H_0 hipotezi kabul, H_1 hipotezi ise ret edilmiştir.

5.3.4.2. Deprem ve tahliye ölçeğinin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının demografik özellikler bakımından (cinsiyet, yaş ve okul tipi) farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır.

Bir veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin bir takım istatistiksel göstergeler bulunmaktadır. Bu bağlamda 100 adet verinin elde edildiği çalışmada, ölçeğin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılacak olan analizler için veri dağılımının yapısına, dolayısıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) istatistikleri ile grafiksel dağılım görsellerinden faydalanılmıştır.

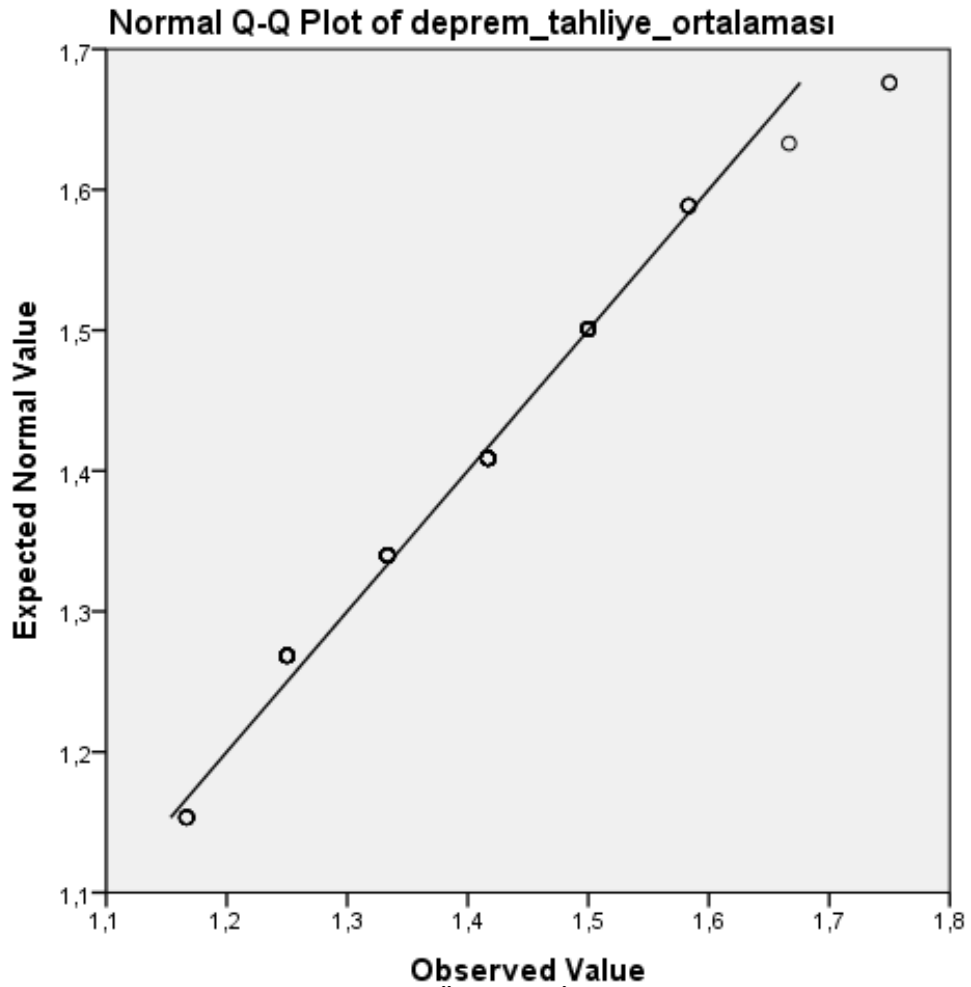
Bunun yanında, verilerin normalliğinin kontrolünü sağlayan bir diğer gösterge olarak da Q-Q grafiğinden yararlanılmıştır. Q-Q grafiğine göre, eğer üzerinde çalışılan örneklem grubu normal dağılım gösteriyorsa, veriler bir doğru üzerinde veya etrafında toplanacaktır. Buna göre normal dağılım gösteren yangın ve tahliye ölçeği ile deprem ve tahliye ölçeği için oluşturulan Q-Q grafiği aşağıda verilmiştir.

Çizelge 5. 15: Dağılım İstatistikleri

Değişken	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Deprem ve Tahliye Ölçeği	1,38	0,12603	,295	,029

Çarpıklık ve basıklık katsayısı $-1,96$ ile $+1,96$ arasında kalıyorsa, dağılımı normal kabul edebiliriz. Çizelge 5.15’de görüldüğü üzere veri setleri istatistiksel olarak normal dağılım göstermektedir.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği konusunda bilgi veren diğer istatistiksel değerler Grafik 5.5’de gösterilmiştir.

Grafik 5. 5: Deprem ve Tahliye Ölçeğine İlişkin Dağılım (Q-Q) Grafiği

Grafik 5.5’de görüldüğü üzere, veriler bir doğru üzerinde ve etrafında toplanmıştır. Bu bilgiler göz önüne alınarak veri setine parametrik analiz yöntemlerinden bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

5.3.4.2.1. Deprem ve tahliye ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla deprem ve tahliye ölçeği ortalaması ile iki kategorili bağımsız örnek grubuna sahip cinsiyet değişkeni ortalaması bağımsız örneklem t testine tabi tutulmuştur. Analiz ile ilgili sonuçlar, Çizelge 5.16’da gösterilmektedir.

H₀: İlkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

H₁: İlkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5. 16: Deprem ve Tahliye Ölçeğinin Cinsiyet Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi

Cinsiyet	N	Ort.	S.S.	t	P
Kız	55	1,49	,17498		
Erkek	45	1,27	,07631	,890	,037

Çizelge 5.16’da görüldüğü üzere grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,037$). Analiz sonucuna göre $p < 0,05$ olduğundan H_0 hipotezi ret, H_1 hipotezi ise kabul edilmiştir. Buna göre kız öğrencilerin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları (1,49), erkek öğrencilere oranla (1,27) daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

5.3.4.2.2. Deprem ve tahliye ölçeğinin yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla deprem ve tahliye ölçeği ortalaması ile ikiden fazla bağımsız örnek grubuna sahip yaş değişkeni ortalamasına tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz ile ilgili sonuçlar, Çizelge 5.17’de gösterilmektedir.

H₀: İlkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları yaş değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

H₁: İlkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5. 17: Deprem ve Tahliye Ölçeğinin Yaş Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi

Yaş	N	Levene İstatistiği	*Sig.	Ort.	S.S.	F	P
7 Yaş Grubu	1			1,2500	,		
8 Yaş Grubu	9			1,4074	,10577		
9 Yaş Grubu	48	1,733	0,182	1,3733	,11139	,935	0,427
10 Yaş Grubu	42			1,4048	,14442		
Toplam	100			1,3883	,12603		

□sig. <0,05 ise varyansların homojen olmadığını gösterir.

Yukarıdaki Çizelgede görüldüğü üzere grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Analiz sonucuna göre $p > 0,05$ olduğundan H_0 hipotezi kabul, H_1 hipotezi ise ret edilmiştir.

5.3.4.2.3. Deprem ve tahliye ölçeğinin okul tipi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algılarının okul tipi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla deprem ve tahliye ölçeği ortalaması ile iki kategorili bağımsız

örnek grubuna sahip okul tipi değişkeni ortalaması bağımsız örneklem t-testine tabi tutulmuştur. Analiz ile ilgili sonuçlar, Çizelge 5.18’de gösterilmektedir.

H₀: İlkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları okul tipi değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

H₁: İlkokul öğrencilerinin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları okul tipi değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5. 18: Deprem ve Tahliye Ölçeğinin Okul Tipi Değişkeni Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik T Testi

Okul Tipi	N	Ort.	S.S.	t	P
Milli Eğitim Okulu	50	1,43	,10180		
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	50	1,34	,13024	4,135	,000

Çizelge 5.18’de görüldüğü üzere grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Analiz sonucuna göre $p < 0,05$ olduğundan H_0 hipotezi ret, H_1 hipotezi ise kabul edilmiştir. Buna göre Milli Eğitim Okulu’nda eğitim gören öğrencilerin deprem ve tahliye ölçeğindeki sorulara yönelik algıları (1,43), Milli Eğitime Bağlı Özel Okuldaki öğrencilere oranla (1,34) daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

5.3.5. Okul ve öğrencilere ilişkin bulgular

5.3.5.1. İlköğretim okullarının tanımlayıcı özellikleri

Okulun mevcut fiziki durumları, aşağıda belirtilen kriterlere göre değerlendirilmiştir. (MEB (2004). Kurum Açılması ve Kapatılmasına İlişkin Esaslar. Ankara: Tebliğler Dergisi)

- 1- Sınıfın yeterli büyüklükte olup olmadığı? (çocuk başına 1,5 metre kare)
- 2- Sınıf mevcutlar durumuna göre (en az 10 \square 20)
- 3- Sınıf içi donanımları çocuklar için uygun ve yeterli mi? (masa, sıra, yazı tahtası, bilgisayar, panolar)

4- Sınıfların aydınlatma ve havalandırma düzeni yeterli midir?

5- Tuvaletlerin çocuklara göre yapılıp yapılmadığı? (lavabolar ve alafrağa wc)

6- Bahçe mevcut mu? mevcut ise konaklı mı?

7- Yemekhane var mı? varsa hijyen kurallarına uyuyor mu?

Bu kriterlere göre hepsini sağlayan okul ÇOK İYİ olarak, İlk dört maddeyi sağlayıp geri kalan 3 maddeden en az bir tanesini karşılıyorsa İYİ, Ancak ilk dört maddeyi bile karşılamıyorsa ORTA, olarak değerlendirildi.

Araştırma kapsamındaki İlköğretim Okullarına İlişkin Bilgiler Çizelge 5.19’da gösterilmiştir.

Çizelge 5. 19: Araştırma Kapsamındaki İlkokulların Özellikleri ve Katılan Öğrenci Sayısı

Sıra No	Okul Kodu	Okul Türü	Okulun Mevcut Fiziki Durumu	Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayısı
1	A	Milli Eğitim Okulu	Çok İyi	25
2	B	Milli Eğitim Okulu	İyi	25
N/%	2 okul %50			50 öğrenci %50
3	A1	Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	İyi	25
4	B1	Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	Çok İyi	25
N/%	2 okul %50			50 öğrenci %50
Toplam	4 okul %100			100 öğrenci %100

Çizelge 5.19’da görüldüğü üzere, araştırmaların yapıldığı ilköğretim okullarının 2’si Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okul, diğer ikisi de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel okuldur. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullardan birinin mevcut fiziki durumu “çok iyi” diğeri ise “iyi” olarak değerlendirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel okullardan da birinin mevcut fiziki durumu “iyi” diğeri ise “çok iyi” olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 5. 20: İlköğretim Okullarının Yangın Tüpü, Yangın Alarm Düğmesi Yangın Merdiveni Olma Durumlarına Göre Dağılımı

		Okul Türü		Toplam
		Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul	Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Özel Okul	
		N%	N%	
Yangın Tüpü Var mı?	Var	2 %100	2 %100	4 %100
	Yok			
Toplam		2 %100	2 %100	4 %100
Yangın Alarm Düğmesi Var mı?	Var	2 %100	2 %100	4 %100
	Yok			
Toplam		2 %100	2 %100	4 %100
Yangın Merdiveni Var mı?	Var	2 %100		2 %50
	Yok		2 %100	2 %50
		2 %100	2 %100	4 %100

Çizelge 5.20'de görüldüğü üzere, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında yapılan araştırmada “Yangın Tüpü, Yangın Alarm Düğmesi ve Yangın Merdiveni” olma durumuna göre bilgiler yer almaktadır. Gerek Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında gerekse Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel okullardaki “Yangın Tüpü, Yangın Alarm Düğmesi ve Yangın Merdiveni” eksiksiz bir şekilde bulunmaktadır.

5.3.5.2. Yangında tahliye kültürüne ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, İlköğretim okullarındaki olası yangın durumlarında, öğrencilerin bireysel veya grupsal hareket tarzlarına yönelik sorulara verilen cevapların dağılımına ve ortalamalarına bakılacaktır.

Çizelge 5. 21: Okul Çevresindeki Olası Yangın Durumlarında Davranış Şekillerine İlişkin Bulgular

Okulunuzda ve çevresinde yangın olduğunu fark ettiğinizde “yangın var, yangın var!” diye yüksek sesle bağırmanız gerekir mi?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	37	13	50
	%	74,0	26,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	45	5	50
	%	90,0	10,0	100,0
Toplam	N	82	18	100
	%	82,0	18,0	100,0

“Okulunuzda ve çevresinde yangın olduğunu fark ettiğinizde “yangın var, yangın var!” diye yüksek sesle bağırmanız gerekir mi?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %82’si “Evet”, %18’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 37’si “Evet”, 13’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 45’i “Evet”, 5’i “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin okul çevresinde yangın görüldüğünde “yangın var, yangın var!” diye yüksek sesle bağırması gerektiğini bilenlerin oranının Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 22: Okul Binasında Yangın Alarm Butonunu Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Okul binasında yangın alarm butonu var mı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	49	1	50
	%	98,0	2,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	49	1	50
	%	98,0	2,0	100,0
Toplam	N	98	2	100
	%	98,0	2,0	100,0

“Okul binasında yangın alarm butonu var mı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %98’i “Evet”, %2’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 49’u “Evet”, 1’i “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden yine 49’u “Evet”, 1’i ise

“Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin okul binasında yangın alarm butonunun olup olmadığını bilenlerin oranı Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilerin oranına eşit olduğu görülmektedir.

Çizelge 5. 23: Yangın Alarm Butonunun Yerini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın alarm butonunun yerini biliyor musunuz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	44	6	50
	%	88,0	12,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	41	9	50
	%	82,0	18,0	100,0
Toplam	N	85	15	100
	%	85,0	15,0	100,0

“Yangın alarm butonunun yerini biliyor musunuz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %85’i “Evet”, %15’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 44’ü “Evet”, 6’sı “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 41’i “Evet”, 9’u “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilerin yangın alarm butonunun yerini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 24: Yangın Olduğunda Yangın Alarm Butonuna Basılması Durumuna İlişkin Bulgular

Okulda ve çevresinde yangın olduğunu gördüğünüz zaman yangın alarm butonuna basmalı mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	48	2	50
	%	96,0	4,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	46	4	50
	%	92,0	8,0	100,0
Toplam	N	94	6	100
	%	94,0	6,0	100,0

“Okulda ve çevresinde yangın olduğunu gördüğünüz zaman yangın alarm butonuna basmalı mısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %94’ü “Evet”, %6’sı ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 48’i “Evet”, 2’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki

ilköğretim öğrencilerinden ise 46’sı “Evet”, 4’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilerin herhangi bir yangın durumunda alarm butonuna basma farkındalığı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 25: Yangın Anında Yangın Yerinden Nasıl Uzaklaşılması Gerektiği Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın anında yangın yerinden koşarak mı uzaklaşılmalı mıdır?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	37	13	50
	%	74,0	26,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	28	22	50
	%	56,0	44,0	100,0
Toplam	N	65	35	100
	%	65,0	35,0	100,0

“Yangın anında yangın yerinden koşarak mı uzaklaşılmalı mıdır?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %65’i “Evet”, %35’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 37’si “Evet”, 13’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 28’i “Evet”, 22’si “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilerin yangın anında yangın yerinden nasıl uzaklaşılması gerektiği konusundaki farkındalığı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 26: Havada Kötü Bir Koku Algılanması Durumunda Öğretmenine Haber Verilmesi Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Havada farklı ağır ve kötü bir koku algılırsanız öğretmene haber verir misiniz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	46	4	50
	%	92,0	8,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	47	3	50
	%	94,0	6,0	100,0
Toplam	N	93	7	100
	%	93,0	7,0	100,0

“Havada farklı ağır ve kötü bir koku algılırsanız öğretmene haber verir misiniz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %93’ü “Evet”, %7’si ise “Hayır” cevabını vermiştir.

Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 46’sı “Evet”, 4’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 47’si “Evet”, 3’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Araştırma sorularına verilen yanıtların birbirine yakın oldukları görülmektedir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin havada kötü bir koku algılanması durumunda öğretmenine haber verilmesi gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 27: Okulda Yangın Merdiveninin Olduğunu Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Okulunuzda yangın merdiveni var mı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	28	22	50
	%	56,0	44,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	50	0	50
	%	100,0	0,0	100,0
Toplam	N	78	22	100
	%	78,0	22,0	100,0

“Okulunuzda yangın merdiveni var mı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %78’i “Evet”, %22’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 28’i “Evet”, 22’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinin ise tamamı “Evet” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin okulda yangın merdiveninin olduğunu bilme oranı, Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 28: Yangın Halinde Tüm Çocukların Ortak Bir Şekilde Yangın Merdivenlerinden Çıkılması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın halinde diğer çocuklar ile birlikte yangın merdiveninden mi çıkılmalıdır?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	43	7	50
	%	86,0	14,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	45	5	50
	%	90,0	10,0	100,0
Toplam	N	88	12	100
	%	88,0	12,0	100,0

“Yangın halinde diğer çocuklar ile birlikte yangın merdiveninden mi çıkılmalıdır?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %88’i “Evet”, %12’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 43’ü “Evet”, 7’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 45’i “Evet”, 5’i “Hayır” cevabını vermiştir. Araştırma sorularına verilen yanıtların birbirine yakın oldukları görülmektedir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin yangın halinde tüm çocukların ortak bir şekilde yangın merdivenlerinden çıkılması gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitim Okulu grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 29: Yanan Bir Cisim Görüldüğünde Söndürmeye Çalışılması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yanan bir cisim gördüğünde söndürmeye çalışır mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	31	19	50
	%	62,0	38,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	28	22	50
	%	56,0	44,0	100,0
Toplam	N	59	41	100
	%	59,0	41,0	100,0

“Yanan bir cisim gördüğünde söndürmeye çalışır mısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %59’u “Evet”, %41’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 31’i “Evet”, 19’u “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 28’i “Evet”, 22’si “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okulu grubundaki

öğrencilerin yanan bir cisim görüldüğünde söndürmeye çalışılması gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 30: Öğretmenin Yangın Çıkması Halinde Öğrencilere Nasıl Davranması Gerektiği Konusunda Bilgilendirme Yapıldığını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Öğretmeniniz yangın çıktığında ya da gördüğünde ne yapmanız gerektiğini söyledi mi?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	48	2	50
	%	96,0	4,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	50	0	50
	%	100,0	0,0	100,0
Toplam	N	98	2	100
	%	98,0	2,0	100,0

“Öğretmeniniz yangın çıktığında ya da gördüğünde ne yapmanız gerektiğini söyledi mi?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %98’i “Evet”, %2’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 48’i “Evet”, 2’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise tamamı “Evet” cevabını vermiştir. Verilen yanıtlara bakıldığında, her iki okul grubundaki öğrencilerin neredeyse tamamına yakını “Evet” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin yangın çıkması halinde öğretmenleri tarafından bilgilendirme yapıldığını bilme oranı, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 31: Yangın Olduğunda Hangi Telefon Numarasını Araması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	49	1	50
	%	98,0	2,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	49	1	50
	%	98,0	2,0	100,0
Toplam	N	98	2	100
	%	98,0	2,0	100,0

“Yangın olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %98’i “Evet”, %2’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 49’u “Evet”, 1’i “Hayır”

cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden yine, 49’u “Evet”, 1’i “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin yangın olduğunda hangi telefon numarasını araması gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin oranıyla eşittir.

Çizelge 5. 32: Okulda Yangın Tatbikatı Yapıldığını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Okulunuzda yangın tatbikatı yapıldı mı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	46	4	50
	%	92,0	8,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	34	16	50
	%	68,0	32,0	100,0
Toplam	N	80	20	100
	%	80,0	20,0	100,0

“Okulunuzda yangın tatbikatı yapıldı mı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %80’i “Evet”, %20’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 46’sı “Evet”, 4’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 34’ü “Evet”, 16’sı “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin, okulda yangın tatbikatı yapıldığını bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 33: Yangın Anında Yanan Arkadaşlarının Üzerini Örtmesini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın anında yanan arkadaşınızın üzerine bir örtü örter misiniz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	34	16	50
	%	68,0	32,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	42	8	50
	%	84,0	16,0	100,0
Toplam	N	76	24	100
	%	76,0	24,0	100,0

“Yangın anında yanan arkadaşınızın üzerine bir örtü örter misiniz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %76’sı “Evet”, %24’ü ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli

Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 34'ü "Evet", 16'sı "Hayır" cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 42'si "Evet", 8'i "Hayır" cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin, yangın anında yanan arkadaşlarının üzerini örtmesini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

Çizelge 5. 34: Yangın Anında Asansör Kullananlara İlişkin Bulgular

Yangın anında asansör kullanır mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	2	48	50
	%	4,0	96,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	3	47	50
	%	6,0	92,0	100,0
Toplam	N	5	95	100
	%	5,0	95,0	100,0

"Yangın anında asansör kullanır mısınız?" ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %5'i "Evet", %95'i ise "Hayır" cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 2'si "Evet", 48'i "Hayır" cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 3'ü "Evet", 47'si "Hayır" cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin yangın anında asansör kullanmama oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

4.3.5.3. Depremde tahliye kültürüne ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, ilköğretim okullarındaki olası deprem durumlarında, öğrencilerin bireysel veya grupsal hareket tarzlarına yönelik sorulara verilen cevapların dağılımına ve ortalamalarına bakılacaktır.

Çizelge 5. 35: Deprem Yaşama Durumuna İlişkin Bulgular

Hiç deprem yaşadınız mı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	21	29	50
	%	42,0	58,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	35	15	50
	%	70,0	30,0	100,0
Toplam	N	56	44	100
	%	56,0	44,0	100,0

“Hiç deprem yaşadınız mı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %56’sı “Evet”, %44’ü ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 21’i “Evet”, 29’u “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 35’i “Evet”, 15’i “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem yaşama oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

Çizelge 5. 36: Deprem Anında Sıranın Altına Girip Saklanması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Deprem anında sıranın altına girip saklanmalı mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	28	22	50
	%	56,0	44,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	47	3	50
	%	94,0	6,0	100,0
Toplam	N	75	25	100
	%	75,0	25,0	100,0

“Deprem anında sıranın altına girip saklanmalı mısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %75’i “Evet”, %25’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 28’i “Evet”, 22’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 47’si “Evet”, 3’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem anında sıranın altına girip saklanması gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

Çizelge 5. 37: Deprem Anında Çök-Kapan-Tutunun Ne Demek Olduğunu Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Deprem anında Çök-Kapan-Tutunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	42	8	50
	%	84,0	16,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	42	8	50
	%	84,0	16,0	100,0
Toplam	N	84	16	100
	%	84,0	16,0	100,0

“Deprem anında Çök-Kapan-Tutunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %84’ü “Evet”, %16’sı ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 42’si “Evet”, 8’i “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise yine, 42’si “Evet”, 8’i “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin, deprem anında çök-kapan-tutunun ne demek olduğunu bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranı eşittir.

Çizelge 5. 38: Deprem Olması Halinde Öğrencilerin Ne Yapması Gerektiği, Öğretmen Tarafından Anlatılma Durumuna İlişkin Bulgular

Öğretmeniniz eğer okulda deprem olursa ne yapmanız gerektiğini anlattı mı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	46	4	50
	%	92,0	8,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	46	4	50
	%	92,0	8,0	100,0
Toplam	N	92	8	100
	%	92,0	8,0	100,0

“Öğretmeniniz eğer okulda deprem olursa ne yapmanız gerektiğini anlattı mı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %92’si “Evet”, %8’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 46’sı “Evet”, 4’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise yine, 46’sı “Evet”, 4’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem olması halinde öğrencilerin ne yapması gerektiği, öğretmen tarafından anlatılma durumu, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin oranına eşittir.

Çizelge 5. 39: Deprem Olduğunda Öğrencilerin Pencereden Atlama Durumuna İlişkin Bulgular

Deprem olduğunda pencereden atlar mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	2	48	50
	%	4,0	96,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	2	48	50
	%	4,0	96,0	100,0
Toplam	N	4	96	100
	%	4,0	96,0	100,0

“Deprem olduğunda pencereden atlar mısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %4’ü “Evet”, %96’sı ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 2’si “Evet”, 48’i “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise yine, 2’si “Evet”, 48’i “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem olduğunda öğrencilerin pencereden atlamama oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranı eşittir.

Çizelge 5. 40: Okulda Deprem Olduğunda Koşarak Dışarı Çıkılmasını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Okulunuzda deprem olduğunda koşarak dışarı mı çıkılmalı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	10	40	50
	%	20,0	80,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	15	35	50
	%	30,0	70,0	100,0
Toplam	N	25	75	100
	%	25,0	75,0	100,0

“Okulunuzda deprem olduğunda koşarak dışarı mı çıkılmalı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %25’i “Evet”, %75’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 10’u “Evet”, 40’ı “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise yine, 15’i “Evet”, 35’i “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin okulda deprem olduğunda koşarak dışarı çıkılmamasını bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 41: Okulda Deprem Tatbikatı Yapıldığını Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Okulunuzda hiç deprem tatbikatı yapıldı mı?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	34	16	50
	%	68,0	32,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	31	19	50
	%	62,0	38,0	100,0
Toplam	N	65	35	100
	%	65,0	35,0	100,0

“Okulunuzda hiç deprem tatbikatı yapıldı mı?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %65’i “Evet”, %35’i ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 34’ü “Evet”, 16’sı “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 31’i “Evet”, 19’u “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin okulda deprem tatbikatı yapıldığını bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha yüksektir.

Çizelge 5. 42: Deprem Anında Kaçarken Çantanın Yanına Alınmasına İlişkin Bulgular

Deprem anında kaçarken çantanızı yanınıza alır mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	13	37	50
	%	26,0	74,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	33	17	50
	%	66,0	34,0	100,0
Toplam	N	46	54	100
	%	46,0	54,0	100,0

“Deprem anında kaçarken çantanızı yanınıza alır mısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %46’sı “Evet”, %54’ü ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 13’ü “Evet”, 37’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 33’ü “Evet”, 17’si “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem anında kaçarken çantanın yanına alınması oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

Çizelge 5. 43: Deprem veya Yangın Olduğunda Binayı Boşaltırken ve Bina Dışına Çıkıldığında Öğretmen ve Diğer Öğrencilerin Hep Birlikte Bir Arada Olup Olmamasına İlişkin Bulgular

Deprem veya yangın olduğunda binayı boşaltırken ve bina dışına çıkıldığında öğretmen ve diğer arkadaşlarınızla hep birlikte bir arada mı olmalısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	44	6	50
	%	88,0	12,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	47	3	50
	%	94,0	6,0	100,0
Toplam	N	91	9	100
	%	91,0	9,0	100,0

“Deprem veya yangın olduğunda binayı boşaltırken ve bina dışına çıkıldığında öğretmen ve diğer arkadaşlarınızla hep birlikte bir arada mı olmalısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %91’i “Evet”, %9’u ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 44’ü “Evet”, 6’sı “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 47’si “Evet”, 3’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem veya yangın olduğunda binayı boşaltırken ve bina dışına çıkıldığında öğretmen ve diğer arkadaşlarınızla hep birlikte bir arada bulunma oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

Çizelge 5. 44: Yangın ve Deprem Yerinden Uzaklaşırken veya Uzaklaştıktan Sonra Eksik Arkadaşı Olan Kişilerin Öğretmenine Bildirmesi Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın ve deprem yerinden uzaklaşırken veya uzaklaştıktan sonra eksik arkadaşın varsa öğretmeninize bildirmeli misiniz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	48	2	50
	%	96,0	4,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	50	0	50
	%	100,0	0,0	100,0
Toplam	N	98	2	100
	%	98,0	2,0	100,0

“Yangın ve deprem yerinden uzaklaşırken veya uzaklaştıktan sonra eksik arkadaşın varsa öğretmeninize bildirmeli misiniz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %98’i “Evet”, %2’si ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki

ilköğretim öğrencilerinin 48’i “Evet”, 2’si “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise tamamı “Evet” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin yangın ve deprem yerinden uzaklaşırken veya uzaklaştıktan sonra eksik arkadaşı olan kişilerin öğretmenine bildirmesi gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

Çizelge 5. 45: Yangın ya da Deprem Anında Yaralı Olduğunda Hangi Telefon Numarasını Aramaları Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Yangın ya da deprem anında yaralı olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	47	3	50
	%	94,0	6,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	47	3	50
	%	94,0	6,0	100,0
Toplam	N	94	6	100
	%	94,0	6,0	100,0

“Yangın ya da deprem anında yaralı olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %94’ü “Evet”, %6’sı ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki ilköğretim öğrencilerinin 47’si “Evet”, 3’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise yine, 47’si “Evet”, 3’ü “Hayır” cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin yangın ya da deprem anında yaralı olduğunda hangi telefon numarasını aramaları gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilerin oranına eşittir.

Çizelge 5. 46: Deprem Anında Asansör Kullanılmaması Gerektiğini Bilme Durumuna İlişkin Bulgular

Deprem anında asansör kullanır mısınız?				
Okul Türü	N/%	Seçenekler		Toplam
		Evet	Hayır	
Milli Eğitim Okulu	N	3	47	50
	%	6,0	94,0	100,0
Milli Eğitime Bağlı Özel Okul	N	1	49	50
	%	98,0	2,0	100,0
Toplam	N	4	96	100
	%	4,0	96,0	100,0

“Deprem anında asansör kullanır mısınız?” ifadesini yanıtlayan öğrencilerin %4’ü “Evet”, %96’sı ise “Hayır” cevabını vermiştir. Milli Eğitim Okulu grubundaki

ilköğretim öğrencilerinin 3'ü "Evet", 47'si "Hayır" cevabını vermiştir. Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki ilköğretim öğrencilerinden ise 1'i "Evet", 49'u "Hayır" cevabını vermiştir. Buna göre, Milli Eğitim Okul grubundaki öğrencilerin deprem anında asansör kullanılmaması gerektiğini bilme oranı, Milli Eğitime Bağlı Özel Okul grubundaki öğrencilere oranla daha düşüktür.

6. SONUÇ VE TARTIŞMA

Ülkemizde ilköğretim kademesi Türk Milli Eğitimin temelini oluşturmaktadır. İlköğretim basamağında bireyler okuryazarlık ve problem çözme becerisi gibi bilişsel becerileri kazanmakta ve yaşamı boyunca bu becerileri kullanmaktadır. Bireyleri ileri eğitim seviyesine hazırlayan bu kademedeki bireyin hayatını dengeli ve verimli biçimde sürdürebilmesi ve içinde bulunduğu çevreye ve topluma katkıda bulunabilmesi için gerekli bilgiler verilmektedir. İlköğretim seviyesinde kazanılan bilgi ve beceriler bireyin yetişkin hayatında göstereceği başarıyı da önemli derece etkilemektedir. Çocukluk çağında kazanılan beceriler bireyin çevresi ile olan ilişkilerini etkilemekte ve tek başına hayatını devam ettirebilmesini sağlamaktadır. Düşünen, üreten, nitelikli bireylerin yetiştirilmesi ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını ve ülkenin gelişmiş uygarlıklar arasında yer almasını sağlamaktadır.

Oluşum yapısı ve coğrafi konumu nedeniyle Türkiye’de sık sık afetlerle karşılaşmaktadır. Nüfusun %95’inin deprem tehlikesi altında olması ve yılda 34009 depremin olması, bunun yanı sıra yangın, heyelan ve sel baskınlarının meydana gelmesi afet eğitiminin gerekliliğini ve önemini göstermektedir. Afetlerin oluşumu çoğunlukla mümkün olmamaktadır. Ancak afetin zararını azaltmak ve afet sonrası normal hayata dönüş süresini kısaltmak mümkündür. Bu da bireylerin ve toplumun afetler hakkında bilinçlendirilmesi ile mümkün olmaktadır. Afetin boyutunu depremin şiddeti değil sonucun büyüklüğü belirlemektedir. Toplumun afet hakkında bilgisinin olması, öncesinde yeterli önlemleri alması ve hazırlıkları yapması, afet sırasında ne yapacağını bilmesi ve afet sonrasında gerçekleştirilecek faaliyetlere bilinçli olarak katılması afetin zararlarını azaltmakta ve normal hayata kısa sürede dönüşü mümkün kılmaktadır. Ülkemizde afet eğitimi ilköğretim düzeyinden başlanılarak öğretilmekte, çocuk yaşta afet bilinci oluşturulmaya çalışılmaktadır. Çocukken kazanılan bilgi ve becerilerin bireylerin hayatını önemli derece etkilediği bilinmektedir. İlköğretim programlarında verilen afet eğitimleri ara disiplin uygulamaları ile desteklenmektedir.

Bu çalışma Milli Eğitime Bağlı devlet okulları ile özel okullarda eğitim gören öğrencilere yönelik tutumlar ilgili görüşlerin yer aldığı toplamda 100 kişilik örneklem grubunda gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında kullanılan anketler, daha önce de benzer çalışmalarda kullanılmıştır. Demografik değişkenler bağlamında altı temel hipotezin test edildiği bu çalışmada, öncelikle ölçeğin bütünsel olarak güvenilirlik değerine bakılmıştır. Güvenilirlik analizleri sonucu, yangın ve tahliye ölçeğine ait güvenilirlik değerinin (0,627) yüksek derecede güvenilir, deprem ve tahliye ölçeğine ait güvenilirlik değerinin (0,571) ise düşük derecede güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Devamında normalliğin göstergesi olan anketteki her bir soruya ait ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Buna göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin normallik varsayımını karşıladığı gözlemlenmiştir. Sonrasında betimleyici istatistiklerini belirlemek amacıyla frekans analizleri yapılmıştır. Son olarak, araştırma modelindeki her bir değişken için demografik özellikler bağlamında istatistiksel analizler yapılmıştır. Bunun için anketteki verilerin genel olarak çarpıklık ve basıklık değerleri ile Q-Q grafiğine bakılmıştır. Verilerin normallik varsayımını her koşulda sağlandığı görülmüş ve bunun sonucunda, verilere parametrik analiz yöntemlerinden bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır. Bu kapsamda Milli Eğitime Bağlı devlet okulları ile özel okullarda eğitim gören öğrencilere ilişkin tutumların katılımcıların; “cinsiyet, yaş ve okul tipi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Yapılan analizler sonucunda Milli Eğitime Bağlı devlet okulları ile özel okullarda eğitim gören öğrencilerin deprem ve tahliye ölçeğine ilişkin algılarının, cinsiyet ve okul tipi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre; cinsiyet ve okul tipi değişkenlerine ait tüm H_1 hipotezleri kabul edilmiştir. Son olarak, deprem ve yangın ölçeğindeki her soruya verilen yanıtların ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla, soru bazında frekans analizleri yapılmıştır.

Afet konusunun ilköğretim kurumlarının müfredatında ayrı bir ders olarak yasallaşması gerekmektedir. Bunun yanında deprem ve yangın eğitimleri ile ilgili yılda bir değil dört kez tatbikat yapılmalıdır. Bu tatbikatlara ailelerin de katılması son

derece önem arz etmektedir. 2012 yılında yasallaşan iş sağlığı ve güvenliği kanununda okulların sektörler içerisine sokulmadığı görülmüştür. Bunun için okulların da iş güvenliği uzmanları tarafından hem fiziksel hem de yaşam standartları bakımından bakanlıkça denetlenmesi önerilerimiz arasında yer alan bir diğer husustur.

KAYNAKÇA

- AKARSU, A.H.** (2010), İngiltere’de İlköğretim Okullarında Acil Durum Yönetimi İlkeleri ve Uygulamaları. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla (Danışman: Prof. Dr. Ahmet DUMAN).
- AKÇİL, Ö. TOĞROL, A. MERCAN, F.Ç. PÜSKÜLCÜ, S. TANIRCAN, G. BAYKAL A.,** (2014), Yeniden Düzenlenmiş Temel Afet Bilinci Eğitim Programının Okul Dışı Bilim Öğrenme Ortamında Etkililiğinin İncelenmesi. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi Cilt 31, Sayı 2, s. 99-126.
- AKYEL, R.,** (2007), Afet Yönetim Sistemi: Türk Afet Yönetiminde Karşılaşılan Sorunların Tespit ve Çözümüne İlişkin Bir Araştırma. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Adana (Danışman: Prof. Dr. Hüseyin ÖZGEN).
- ALKAN, DİLBAZ G. YANPAR, YELKEN T. ÖZGELEN, S.,** (2013), Araştırma Temelli Öğrenmenin İlköğretim Öğrencileri Üzerindeki Etkileri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt 23, Sayı 1, s.89-103.
- ALPAR, R.C.** (2011), *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- ARPACIOĞLU, Ü.T.** (2004), Yangın Olgusu ve Yüksek Yapılarda Yangın Güvenliği Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Prof. Dr. Murat ERİÇ).
- AŞIKOĞLU, ŞAHİN G.,** (2009), Kentsel Afet Risklerine Yönelik Zarar Azaltma Stratejilerinin Geliştirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Çınar ATAY).
- ATALAY, S.,** (2010), Acil Durum Hizmet Grupları Verilerinin Standartlaştırılması ve TABİS’e Uygun Hale Getirilmesi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Doç. Dr. Mehmet Zeki COŞKUN).
- AYDIN, F. ÇEPNİ O.,** (2012), İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Karabük İli Örneği). Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 18, S. 189-207.
- CAN, A.** (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- COŞKUN, Ş.** (2011), Afet Eğitimi algılaması: İlköğretim Öğrencilerine Verilen Afet Eğitiminin Algılamasını Ölçmek Üzere Bir Araştırma. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya (Danışman: Doç. Dr. Erman COŞKUN).
- DEĞERLİYURT, M.** (2013), Antakya’da Doğal Afet Risk Analizi ve Yönetimi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul (Danışman: Prof. Dr. Deniz EKİNCİ).
- DENİZ, Ş.E.** (2012), Antalya İli Afet Riskleri ve Afet Yönetimi Konusu Üzerine Bir Araştırma. Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya (Danışman: Prof. Dr. M. Erkan KAHRAMAN).

- DOĞAN, B.** (2016), Afet Riski Nedeniyle Kentsel Dönüşüm: İzmir Örneği. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın (Danışman: Prof. Dr. Fatma Neval GENÇ).
- DOĞAN, F.**, (2016), Okul Öncesi Çocuklarda (4-6 Yaş) Deprem, Yangın Ve Tahliye Konusunda Durum Tespitinin Yapılması. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Meliha KIRKINCIOĞLU).
- DUYGUN, A.**, (2014), Afet ve acil Durumlarda Uygulanmak Üzere Ulaştırma Yönetimi. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Uzmanlık Tezi, Ankara (Danışman: Şakir ÜNVER).
- ECER, D.**, (2018), İlköğretim Düzeyindeki Okullarda Afet ve Acil Durum Planının İçeriği ve Mevcut Durumun Değerlendirilmesi: Çanakkale İli Örneği. Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale (Danışman: Doç. Dr. Ramazan Cüneyt ERENOĞLU).
- EMANET, H.** (2018), Ülkemizde Yüksek Hızlı Demiryolları İçin Doğal Afet Riskleri ve Önlemleri. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Prof. Dr. Zübeyde ÖZTÜRK).
- ERKAL, T. DEĞERLİYURT, M.**, (2017), Türkiye’de Afet Yönetimi. Doğu Coğrafya Dergisi. Cilt 22, s. 147-164.
- ERTÜRKMEN, C.**, (2006), Afet Yönetimi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara (Danışman: Doç. Dr. Ahmet Alpay DİKMEN).
- GÖKÇE, E.**, (2002), İlköğretim Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Etkililiği. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 35, Sayı 12, s.111-119.
- GÖRER, D.** (2011), Olağandışı Durumlarda Yaşamı Sürdürme.
- IŞIK, Ö. AYDINOĞLU, H.M. KOÇ S. GÜNDOĞDU, O. KORKMAZ, G. AY, A.**, (2012), Afet Yönetimi ve Afet Odaklı Sağlık Hizmetleri. Okmeydanı Tıp Dergisi, Cilt 28 s.82-123.
- IŞIKARA, A.M. ÇALIŞKAN, Ö.** (2010), Okullarda Afete Hazırlık. İstanbul.
- İBB** (2019), İtfaiye Daire Başkanlığı, İstatistikler, İstanbul.
- KARAKUŞ, U. ÖNGER, S.** (2017), 8. Sınıf Öğrencilerinin Doğal Afet ve Afet Eğitimi Kavramını Anlama Düzeyleri. Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi. Cilt 6, Sayı:6, s.482-491.
- KAYIŞ, V.** (2018)., Yüksek Yapılarda Yangın Güvenliği. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya (Danışman: Prof. Dr. Hakan Serhad SOYHAN).
- MAYA, İ. SARI, B.**, (2018), Ortaokul Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Türkiye’de Afet Eğitimi Uygulamaları. The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science. Sayı: 71. s. 49-65.
- MEB.**, (2010), Okullarda Afet ve acil Durum Yönetimi El Kitabı, Ankara.
- MEB.** (2015), Türk Eğitim Sistemi ve Ortaöğretim, Ankara.
- Milli Eğitim Temel Kanunu.** 14/06/1973.
- OKTAY, A.** (2013)., İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları. Pegem Akademi, Ankara.
- ÖCAL, A. ÇAKIR U. ÖZELMACI Ş.** (2016), İlkokul ve Ortaokul Ders Programlarında Afetten Korunma ve Güvenli Yaşam Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi (ALEG) Cilt 2, Sayı 2, s.71-83.

- ÖZELMACI, Ş.** (2016), Ortaokul Öğrencilerinin Afete ve Afet Hazırlıklarına İlişkin Algılarının İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara (Danışman: Doç. Dr. Adem ÖCAL).
- ÖZGÜVEN, B.** (2006)., İlköğretim Öğrencilerine Verilen Temel Afet Bilinci Eğitiminin Bilgi Düzeyine Etkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Candan ÖZTÜRK).
- SARI, B.** (2016)., Türkiye’de Afet Eğitimi Uygulamalarının Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale (Danışman: Doç. Dr. İlknur MAYA).
- SERENCAM U.** (2013), Taşkın Zararları Ve Zarar Görebilirlik Analizi: Trabzon Değirmendere Sanayi Mahallesi Örneği Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Trabzon (Danışman: Prof. Dr. Ömer YÜKSEK)
- SÜRMEİ, D.** (2011), Yapay Sınır Ağları İle Afet Yönetiminde Sosyal Zarar Görebilirlik Riskinin Belirlenmesi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya (Danışman: Prof. Dr. Erman COŞKUN).
- TAŞKESEN, C.** (2011), Taşkın Risk Yönetiminde Zarar Görebilirlik Analizleri Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Türkay GÖKGÖZ).
- TAŞKIN, K.** (2012), Mahalle Ölçekli Depresel Zarar Görebilirlik Endeksi: Sakarya Örneği. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Sakarya (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Murat AYANOĞLU).
- TAŞKIRAN, G. BAYKAL, Ü.** (2017), Afetler ve Türkiye’de Hemşirelerin Afetlere Hazır olma Durumları: Literatür İnceleme. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. Cilt 4, Sayı 2, s.79-88.
- TAŞTAN, B. AYDINOĞLU, A.Ç.** (2015), Çoklu Afet Risk Yönetiminde Tehlike ve Zarar Görebilirlik Belirlenmesi İçin Gereksinim Analizi. Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı 31 s.366-397.
- TATLILIOĞLU, K. AVCI, M.** (2012), İlköğretim Öğrencilerinin Okul Başarılarını Olumsuz Etkiyen Nedenlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma (Bingöl Örneği). Publication of Association Esprit, Société et Rencontre Strasbourg/France. The Journal of Academic Social Science Studies. Cilt 5, s. 1111-1133.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı İdare Faaliyet Raporu, (2013), Ankara.
- TERCAN, B.** (2018), Türkiye’de Afet Politikaları ve Kentsel Dönüşüm. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi Cilt 3, Sayı 5, s.102-120.
- TÖRENCİ, H.E.** (2015), Afet Yönetimi ve Bursa’da Sağlık Sektöründe Afet Yönetimi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zerrin FIRAT).
- TURHAN, S.** (2018), Yangın Güvenlik Eğitimlerinin Yasal Mevzuat ve Eğitim Müfredatları Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Reşit ERÇETİN).
- VAROL, N.** , (2007), TMMOB Afet Sempozyumu.

YEŞİL, D. ERENOĞLU C. (2017), İlköğretim Düzeyindeki Okullarda Afet ve Acil Durum Planlarının İçeriği ve Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi: Çanakkale İli Örneği. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 16. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara.

T.C. MEB. Türkçe Dersi Öğretim Programı, (2018), Ankara.

T.C. MEB. Matematik Dersi Öğretim Programı, (2018), Ankara.

T.C. MEB. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, (2018), Ankara.

T.C. MEB. Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı, (2018), Ankara.

T.C. MEB. Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, (2018), Ankara.

T.C. MEB İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı, (2018), Ankara.

<https://yesilnazli.wordpress.com/teorik-calismalar/ogretim-teknolojisinde-femel-kavramlar/>

<https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=846>

<https://www.ucgenyangin.com.tr/.yangin-tupu-dolumu-ve-bakimi>

<http://www.tdk.gov.tr>

<https://www.dmy.info/egitim-nedir>

<https://ttkb.meb.gov.tr/www/Duyurular/kategori/2>

<http://www.cografyabilgisi.com/FileUpload/op382895/File/afet-risk-yonetimi.pdf>

<http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-verileri/yillik-deprem-haritalari/2017-yili-deprem-harita-grafik-ve-Çizelgelari/>

<https://www.eforosgb.com/afet-sonrasi-tahliye/>

<http://yerkoy.meb.gov.tr/>

<http://www.idari.adu.edu.tr/db/idarimaliisler/webfolders/topics/Afet%20Y%C3%B6netimi.pdf>,

EKLER

ANKET FORMU

İLKÖĞRETİM ÇOCUKLARINDA (6-10 YAŞ) DEPREM, YANGIN VE TAHLİYE KONUSUNDA BİLGİ DURUM TESPİTİNİN YAPILMASI

Katılımcı Adı-Soyadı:.....

Cinsiyeti : Kız Erkek

Yaş : 6 7 8 9 10

Okulun Tipi: Milli Eğitim Okulu

Milli Eğitime Bağlı Özel Okul

YANGIN VE TAHLİYE		Evet	Hayır
1	Okulunuzda ve çevresinde yangın olduğunu fark ettiğinizde “yangın var, yangın var!” diye yüksek sesle bağırmanız gerekir mi?		
2	Okul binasında yangın alarm butonu var mı?		
3	Yangın alarm butonunun yerini biliyor musunuz?		
4	Okulda ve çevresinde yangın olduğunu gördüğünüz zaman yangın alarm butonuna basmanız gerekir mi?		
5	Yangın anında yangın yerinden koşarak mı uzaklaşılmalıdır?		
6	Havada farklı ağır ve kötü bir koku algılıyorsanız öğretmene haber verir misiniz?		
7	Okulunuzda yangın merdiveni var mı?		
8	Yangın halinde diğer çocuklar ile birlikte yangın merdiveninden mi çıkılmalıdır?		
9	Yanan bir cisim gördüğünde söndürmeye çalışır mısınız?		
10	Öğretmeniniz yangın çıktığında ya da gördüğünde ne yapmanız gerektiğini söyledi mi?		
11	Yangın olduğunda hangi telefon numarasını		

	aramanız gerektiğini biliyor musunuz?		
12	Okulunuzda yangın tatbikatı yapıldı mı?		
13	Yangın anında yanan arkadaşınızın üzerine bir örtü örter misiniz?		
14	Yangın anında asansör kullanır mısınız?		
DEPREM VE TAHLİYE			
15	Hiç deprem yaşadınız mı?		
16	Deprem anında sıranın altına girip saklanmalı mısınız?		
17	Deprem anında Çökme kapı tütununun ne demek olduğunu biliyor musunuz?		
18	Öğretmeniniz eğer okulda deprem olursa ne yapmanız gerektiğini anlattı mı?		
19	Deprem olduğunda pencereden atlar mısınız?		
20	Okulunuzda deprem olduğunda koşarak dışarı mı çıkılmalı?		
21	Okulunuzda hiç deprem tatbikatı yapıldı mı?		
22	Deprem anında kaçarken çantanızı yanınıza alır mısınız?		
23	Deprem veya yangın olduğunda binayı boşaltırken ve bina dışına çıktığında öğretmen ve diğer arkadaşlarınızla hep birlikte bir arada mı olmalısınız?		
24	Yangın ve deprem yerinden uzaklaşırken veya uzaklaştıktan sonra eksik arkadaşın varsa öğretmeninize bildirmeli misiniz?		
25	Yangın ya da deprem anında yaralı olduğunda hangi telefon numarasını aramanız gerektiğini biliyor musunuz?		
26	Deprem anında asansör kullanır mısınız?		

ÖZGEÇMİŞ

Adı	Nevzat	Soyadı	DEMİRÖZ
Doğum Yeri	Bitlis	Doğum Tarihi	01.01.1965
Uyruğu	T.C.	Tel	0 (532) 241 46 43
E-mail	nevzatdemiroz@gmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık		
Yüksek Lisans		
Lisans	Eskişehir Anadolu Üniversitesi	2003
Lise	Bakırköy Lisesi	1981

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
SMMM	Nevzat Demiröz S. Mali Müşavirlik Bürosu	2006 ve halen
SMMM	H. Hüseyin Göksu S. Mali Müşavirlik Bürosu	2002 -2006

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	İyi	İyi	İyi

Yabancı Dil Sınav Notu								
YDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	57		

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
Microsoft Word, Microsoft Excel, Power Point	Çok İyi